

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/19 ()
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 1беті

ПРАКТИКАЛЫҚ САБАҚТАРҒА АРНАЛҒАН ӘДІСТЕМЕЛІК ҰСЫНЫСТАР

Пән атауы: «Балалар аурулары пропедевтикасы-1»

Пән коды: ВАР-3205-1

БББ атауы: 6В10101 «Жалпы медицина»

Оқу сағаттарының/кредиттердің көлемі: 120сағат (4 кредит)

Оқытылатын курс пен семестр: 3 курс, V семестр

Практикалық сабақтар: 15

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ		SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 2 беті

Практикалық сабақтарға арналған әдістемелік ұсыныстар «Балалар ауруларының пропедевтикасы» пәнінің силлабусына сәйкес әзірленген және кафедра мәжілісінде талқыланды.

Хаттама № 11 « 23 » 06 2023ж

Каф.меңгерушісі, PhD

К.С.Кемельбеков

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 3 беті

№1

1. Тақырыбы: Тыныс алу жүйесінің патологиясы бар әртүрлі жас тобындағы балалардың кеуде қуысын пальпациялау, қарап тексеру, сұрастыру. Диагностикалық мәні.

2. Мақсаты: студенттерге тыныс алу жүйесінің патологиясымен әртүрлі топ жасындағы науқас балалардан шағым және анамнез жинау, қарау және пальпациялау әдісі.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- тыныс алу ағзасының ауруларымен науқастарды сұрастыру әдісін: негізгі, қосымша шағымдар, оның патогенезі;
- өмір және ауру анамнезі ерекшелігін: тыныс алу жүйесінің ауруларының дамуына бейімдеуші факторлардың рөлі;
- өкпе патологиясы бар балаларды қарап тексерудің әдісі: сол арада анықталған өзгерістердің патогенезі және оның диагностиканың мәні;
- балалардағы кеуде қуысын қарап тексерудің ерекшеліктері. Кеуде қуысының формалары: нормостеникалық, гиперстеникалық, астеникалық
- тыныс алу типін анықтау әдісін: кеуделік, құрсақтық, аралас. Тыныс қимылдарының симметриялығы, тынысқа қосымша бұлшықеттердің қатысуы. Минутына тыныс жиілігі, тыныстың тереңдігі мен ритмі.
- балалардың кеуде қуысын пальпациялау әдісі;
- пальпация ережесі мен техникасын (дәрігер мен науқас баланың қалпы, кеуде қуысының аурушандығын анықтау);
- кеуде қуысының резистенттілігін анықтау әдісін. Дауыс дірілін анықтау.
- кеуде қуысы резистенттілігінің және пальпация кезіндегі өзгерістердің диагностикалық мәнін.

Студент істей алуы керек:

- тыныс ағзаларының патологиясы бар науқас балаға сұрастыруды жүргізу, шағымдарын анықтау: жөтел, кеуде қуысында ауырсыну, еңтігу, тұншығу және т.б.
- тері жамылғы түсіне, кеуде қуысы формасына, оның симметриялығына, тыныс алу әдісіне қатысуына, кеуде қуысының деформациясына және тағы басқа белгілерге мән бере отырып қарап тексеру;
- кеуде қуысына пальпация жүргізу және анықталған өзгерістің диагностикалық мәнін бағалау;
- тыныс алу типін және тыныс қимылдарының симметриялығын, қосымша бұлшықеттердің қатысуын анықтау, минутына тыныс санын санау;
- кеуде қуысы пальпациясын жасау;
- кеуде қуысының резистенттілігін және дауыс дірілін анықтау;
- кеуде қуысы резистенттілігінің және пальпация кезіндегі өзгерістерді дұрыс бағалау;
- тексеру нәтижесін мәлімдеу және сабақ хаттамасын толтыру;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Балалардың тыныс алу ағзаларының анатомио-физиологиялық ерекшеліктері.

2. Анамнез түрлері. Жасқа байланысты анамнез жинау ерекшеліктері.

3. Тыныс алу ағзаларының патологиясы бар науқасты клиникалық зерттеу әдістері:

а) тыныс алу ағзаларының ауруы бар науқас баланы не оның ата-анасын сұрастыру: негізгі, екіншілік шағымдар, олардың патогенезі;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 4 беті

б) ауру анамнезінің және өмір салтының ерекшеліктері: тыныс алу ағзаларының ауруының дамуында бейімдегіш факторлардың рөлі

в) қарап тексеру ерекшеліктері: цианоз, мұрынмен тыныс алу қиналуы, қосымша бұлшықеттердің қатысуы, кеуде қуысының формасы және симметриялығы;

д) тыныс алу сипаты: типі, сипаты, тереңдігі, ритмі; тыныс жиілігін есептеу;

е) пальпация ерекшеліктері: кеуде қуысында ауырсыну және эластикалылығы; дауыс дірілі;

ж) патология және қалыпты кездегі кеуде қуысы резистенттілігін анықтау ерекшелігі;

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау, тәжірибелік дағдыларды меңгеру.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

6. Әдебиет:

Негізгі:

1. Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2. Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3. Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4. Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.

12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. - 2-е изд., доп. расширенное и перераб. - СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. - М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИАСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 5 беті	

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.

8. Бақылау:

Сұрақтар:

1. Кеуде қуысының қалыпты формасының негізгі белгілері қандай?
2. Кеуде қуысының патологиялық формасының негізгі белгілері қандай?
3. Кеуде қуысының статикалық және динамикалық қарап тексерудің мәні қандай?
4. Кеуде қуысының ассиметриясына не алып келеді?
5. Қалыпты тыныстың қандай типтері болады?
6. Патологиялық тыныстың қандай типтері белгілі?
7. Кеуде қуысын пальпациялаудың ережелері қандай?
8. Дауыс дірілі дегеніміз не, оның пайда болу механизмі және анықтау техникасы?

№2

1. Тақырыбы: Әртүрлі топ жастағы балаларда қалыпты және патологиялық жағдайдағы салыстырмалы және топографиялық перкуссия. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: Студенттерге қалыпты және патологиялық жағдайдағы әртүрлі жас тобындағы балалардың өкпесін перкуссиялау және оның диагностикалық мәнін түсіндіру.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- тыныс алу ағзасының ауруларымен науқастарды сұрастыру әдісі: негізгі, қосымша шағымдар, оның патогенезі;
- өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі: тыныс алу жүйесінің ауруларының дамуына бейімдеуші факторлардың ролі;
- өкпе патологиясымен науқасты қарауды жүргізудің әдісі: бұл өзгерістегі анықталған патогенез және диагностиканың мәні;
- кеуде қуысын пальпациялаудың әдісі;
- перкуссия, оның түрлері, негізгі перкуторлы дыбыстар, физикалық негізгі перкуссия;
- перкуссияның техникасы мен ережесі (дәрігер және науқастың қалпы, плессиметр және балғашаның қалпы, перкуторлы соккының күші);
- өкпенің задачи топографиялық перкуссисына тапсырма, жүргізу техникасы мен әдісі;
- кеуде қуысының сыртқы топографиясы (өкпе шекаралары, бөліктер және сегменттердің топографиясы, олардың кеуде қуысына проекциясы) ;
- өкпенің төменгі шекараларының, өкпе ұшы биіктігінің жағдайы, өкпенің төменгі қырының қозғалыс белсенділігінің мәні.

Студент істей алуы керек:

- тыныс ағзаларының патологиясы бар науқас балаға сұрастыруды жүргізу, шағымдарын анықтау: жөтел, кеуде қуысында ауырсыну, еңтігу, тұншығу және т.б.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 6 беті

- тері жамылғы түсіне, кеуде қуысы формасына, оның симметриялығына, тыныс алу актісіне қатысуына, кеуде қуысының деформациясына және тағы басқа белгілерге мән бере отырып қарап тексеру;
- кеуде қуысының салыстырмалы перкуссиясын жасау және анықталған мәліметтердің диагностикалық мәнін бағалау;
- кеуде қуысының топографиялық перкуссиясын жасау;
- өкпенің төменгі шекарасын анықтау;
- өкпенің алды және артқы жағынан жоғарғы шекарасын анықтау;
- өкпенің алды және артқы жағынан төменгі шекарасын анықтау;
- өкпенің төменгі қырының қозғалыс белсенділігін анықтау;
- топографиялық перкуссияда алынған мәліметтерді дұрыс бағалау;
- тексеру нәтижесін мәлімдеу және сабақ хаттамасын түзу.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Перкуссия әдісін анықтау.
2. Перкуссияның физикалық негіздері.
3. Перкуссия әдістері.
4. Перкуссияның негізгі ережелері.
5. Негізгі перкуторлық дыбыстар, олардың сипаты.
6. Өкпенің салыстырмалы перкуссиясын жасаудың әдісі.
7. Өкпенің топографиялық перкуссиясын жасаудың әдісі.
- 8.Крениг алаңы көлемін және өкпе ұшының анықтау.
9. Өкпенің төменгі шекараларын анықтау
10. Төменгі өкпе шетінің экскурсиясын анықтау.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Сабақ тақырыбын талқылау. ОКСБ – ның симуляциялық бөлмесінде тәжірибелік дағдыларды үйрету.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

5. Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
6. Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
7. Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
8. Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
5. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 7 беті	

6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.
12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)сұрақтар:

1. Өкпе перкуссиясы дегеніміз не және оның ережелері қандай?
2. Топографиялық және салыстырмалы перкуссия мақсаты мен маңызы қандай ?
3. Өкпенің салыстырмалы перкуссиясы кезінде перкуторлық соққының күші қандай болу керек?
4. Өкпенің топографиялық перкуссиясы кезінде перкуторлық соққының күші қандай болу керек?
5. Анық өкпелікк дыбыстың физикалық ерекшелігі қандай?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA – 1979 –	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 8 беті

6. Оң және сол өкпенің жоғарғы ұштарының биіктіктерінің физиологиялық айырмашылығы қандай?
7. Өкпенің төменгі шекарасын анықтағанда плессиметр-саусақтың қалпы қандай болу керек?
8. Өкпенің төменгі шекарасы оң және сол жақтан қай сызық арқылы анықталады?
9. Өкпе бөліктерінің кеуде қуысының оң және сол жағындағы проекциялары қандай?
10. Өкпенің төменгі шетінің активті және пассивті қозғалмалылығы қалай анықталады?

б) жағдайлық есептер:

1 – есеп:

Баланы клиникалық тексеру барысында кеуде қуысы жағынан келесі өзгеріс анықталды: ол қысқа және кең (алдыңғы мен артқы және бүйір өлшемі ұлғайған), қабырға горизонтальды орналасқан, кеуде қуысы экскурсиясы шектелген.

Кеуде клеткасының формасын атаңыз? Осындай форманы қалыпты деп санауға бола ма? Егер жоқ болса, онда кеуде клеткасының өзгерісі қандай ауруды сипаттайды?

2 – есеп:

Баланы клиникалық тексеру барысында кеуде клеткасы жағынан келесі өзгеріс анықталды: барлық өлшемдер кішірейген, тыныс бұлшықеттері атрофияланған, қабырға бірден ішке қарай кірген, жедел іш үстілік бұрыш, жауырынның қалыңқылығы.

Кеуде клеткасының формасын атаңыз? Осындай форманы қалыпты деп санауға бола ма? Егер жоқ болса, онда кеуде клеткасының өзгерісі қандай ауруды сипаттайды?

3 – есеп:

Балаға салыстырмалы перкуссия жүргізу барысында қатты перкуторлы дыбыс тимпандық сипатпен, қорап тәрізді типте өзгеріс анықталды. Перкуторлы дыбыс бірдей симметриялық түрде кеуде клеткасы аймағында анықталды.

Перкуторлы дыбыстың қорап сипатта болуының себебін атаңыз? Қандай аурулар қораптық дыбыспен сипатталады?

Жауап эталоны:

1 – есеп:

Бұндай кеуде қуысы « бөшке тәрізді» деп аталады. Бұндай кеуде қуысы патологиялық болып саналады. Бұл өзгерістер тыныс алу жүйесінің ауруларында сипатталады, мысалы: бронхтық астма, обструктивті бронхит, өкпе эмфиземасы.

2 – есеп:

Бұндай кеуде қуысы “паралитикалық” деп аталады. Бұндай кеуде қуысы патологиялық болып саналады. Бұндай өзгеріс созылмалы бронх-өкпелік ауруларда сипатталады.

3 – есеп:

Қорап тәрізді перкуторлы дыбыс өкпе тіні эластикалығы азайғанда және желденуі күшейгенде байқалады. Қорап тәрізді дыбыс өкпе эмфиземасында, бронхтық астамада, обструктивті бронхитте сипатталады.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИАСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 9 беті

1. Тақырыбы: Балалардағы қалыпты және патологиядағы өкпе аускультациясы. Диагностикалық мәні.

2. Мақсаты: студенттерге әр түрлі жас тобындағы балалардың тыныс алу жүйесінің физикалық тексеру әдістері, аускультацияның техникасы мен ережесі туралы түсінік беру. Аускультацияның техникасы мен ережесін меңгеру, қалыпты және патологиялық жағдайдағы негізгі тыныс шуларын ажыратуды меңгеру.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі: тыныс алу жүйесінің ауруларының дамуына бейімдеуші факторлардың ролі;
- өкпе патологиясы бар науқыстарды қарап тексеру әдістерін: соның арқасында белгілі болған өзгерістердің патогенезі мен диагностикалық мәнін;
- кеуде қуысының пальпациясы әдісін;
- аускультация, аускультация түрлері, негізгі аускультативті дыбыстар, аускультацияның физикалық негіздемесі ;
- өкпе аускультациясының ережесі мен техникасы (науқас пен дәрігер қалпы, фонендоскоп қалпы) ;
- өкпенің аускультативті дыбыстардың өзгерістерінің мәні.

Студент істей алуы керек:

- сұрастыруды жүргізу, тыныс ағзаларының ауруларымен науқас шағымдарын анықтау: жөтел, кеуде қуысында ауырсыну, енгігу, тұншығу және т.б.
- науқасты қарауды жүргізу, тері түсіне мән беру, кеуде клеткасының формасына, симметриялығына, тыныс алу актісіне қатысатын аймақтарға, сүйек –буын жүйесінің деформациясына және оның белгілеріне;
- кеуде қуысына пальпация жүргізу және анықталған өзгерістің диагностикалық мәнін бағалау;
- өкпедегі аускультациялық дыбыстарды анықтау;
- алынған өкпедегі аускультациялық мәліметтерді дұрыс бағалау;
- тексеру нәтижесін мәлімдеу және сабақ хаттамасын түзу;

4.Сабақтың негізгі сұрақтары:

1. Түрлі жастағы балалардың өкпе аускультациясы әдісі.
2. Өкпенің салыстырмалы аускультациясының әдісі.
3. Балалардың жасына байланысты негізгі тыныстық шулардың сипаты:
 - везикулярлы тыныстың күшею не әлсіреу себептері;
 - отличие жесткого дыхания от пуэрильного.
4. Қатаң тыныстың семиотикасы:
5. Патологиялық бронхиальды тыныстың пайда болуының шарттары;
6. Амфорикалық тыныс, пайда болу механизмы
- 7.Құрғақ және ылғалды сырылдардың түрлері мен пайда болу механизмі;
8. Крепитацияның пайда болу механизмі
9. Ылғалды сырылдар мен крепитация және плевра үйкеліс шуынан айырмашылығы.
10. Бронхофония түсінігі.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау. Аудиодискілерді тыңдау.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 10 беті

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: НЖА/ «мылқау» формула. Тестілеу

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
- 5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
- 6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
- 7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
- 10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
- 11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.
- 12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
- 13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA 1979	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 11 беті	

8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)сұрақтар:

- 1.Өртүрлі топ жасындағы балаларда өкпе аускультациясының әдісін атаңыз?
2. Жасқа байланысты балалардағы негізгі тыныс шуларының сипаттамасы. 3. Везикулярлы тыныстың әлсіреуі мен күшеюінің себебін атаңыз?
4. Қатаң тыныстың пуэрильді тыныстан айырмашылығы?
3. Қатаң тыныстың семиотикасын атаңыз.
4. Амфоралық тыныс дегеніміз не, оның туындау механизмін атаңыз?
6. Құрғақ және ылғалды сырылдардың түрлерінің механизмін атаңыз.
7. Крепитацияның туындау механизмін атаңыз.
8. Плевраның үйкеліс шуы дегеніміз не, оның туындау механизмін атаңыз?
9. Ылғалды майда көпіршікті сырылдардың крепитация және плевраның үйкеліс шуынан айырмашылығы қандай?

б)ситуациялық есептер:

1- есен

7 жасар балаға кеуде қуысының оң жақ артқы бетіне салыстырмалы перкуссия кезінде жауырынның төменгі бұрышында қысқарған, тұйық перкуторлы дыбыс естіледі. Қысқарған перкуторлы дыбыстың шығу себебін қандай? Бұл перкуторлық сипат қай ауруға тән?

2-есен

Пульмонология бөлімшесіне 8 жасар қызбала түсті, шағымдары: дене қызуының жоғарлауы, ылғалды жөтел, еңтігу. Аускультацияда: оң жақта қолтық асты аймағында қатаң тыныс фондында, тыныс алудың шыңында шашты құлақтың артында үйкеген сияқты дыбыс естіледі. Дене қалпын өзгерткенде және жөтелгенде өзгермейді.

Бұл тыныстық шу қалай аталады? Себебін атаңыз? Тыныс алу жүйесінің қандай ауруларында естілуі мүмкін?

Жауап эталоны:

1- есен

Қысқарған перкуторлы дыбыс өкпе тінінің тығыздалғанды және онда ауаның азайғандығы жайлы айтады. Бұндай перкуторлы сипат өкпенің қабыну аурулары, ателектаз, ісіктер, пневмосклероз, плевральды қуыстың экссудатпен толуында және тағы басқа патологиялық процестер кезінде байқалады.

2-есен

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 12 беті

Бұл тыныстық шу “крепитация” деп аталады. Крепитация альвеоладағы эксудаттың болуында және оның жарылуында естіледі. Крепитация пневмонияға, әсіресе крупозды пневмонияға тән. Өкпе туберкулезінде, өкпе инфарктында болуы мүмкін.

№4

1.Тақырыбы: Жүрек - қантамыр жүйесінің патологиясы бар әр түрлі топ жастағы науқас балаларды сұрастыру, кеуде қуысын тексеру, пальпациялау. Диагностикалық маңызы.

2.Мақсаты: Жүрек- қантамыр жүйесінің аурулары бар балалардан немесе ата-анасынан анамнез және шағым жинауды және жүрек қантамыр жүйесін зерттеу әдістерін үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Жүрек қантамыр жүйесінің анатомио-физиологиялық ерекшеліктері;
- Жүрек қантамыр жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
- өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі;
- жүрек патологиясы бар науқыстарды қарап тексеру әдістерін: соның арқасында белгілі болған өзгерістердің патогенезі мен диагностикалық мәнін;
- әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрек ұшының соққысын пальпациялау әдісін;
- жүрек ұшының соққысын пальпациялау әдісін, пайда болу себебін;
- эпигастральды пульсацияны анықтау әдісін, пайда болу себебін;
- әр түрлі жас тобындағы балалардың магистральды қантамырларын пальпациялаудың әдісін;
- балаларда артериальды пульсты зерттеу әдісі;
- Н.С. Коротков бойынша АҚҚ өлшеу әдісі;
- әр түрлі жас тобындағы балалардың қалыпты АҚҚ көрсеткішін;
- балалар аяғынада АҚҚ өлшеу әдістемесі.

Студент істей білуі керек:

- Жүрек- қантамыр жүйесінің аурулары бар балалардан немесе ата-анасынан анамнез және шағым жинау, сұрастыру жүргізу
- науқасты қарауды жүргізу, тері түсіне мән беру, кеуде клеткасының формасына, симметриялығына, тыныс алу актісіне қатысатын аймақтарға, сүйек –буын жүйесінің деформациясына және оның белгілеріне;
- әр түрлі жас тобындағы балалар жүрек ұшы түрткісін пальпациялауды;
- жүрек ұшының соққысын пальпациялауды;
- эпигастральды пульсацияны анықтауды;
- әр түрлі жас тобындағы балалардың магистральды қантамырларын пальпациялауды;
- балаларда артериальды пульсты зерттеу әдісі;
- тыныс жиілігін, пульсты, олардың ара қатынасын анықтау;
- Н.С. Коротков бойынша АҚҚ өлшеу әдісі;
- балалар аяғынада АҚҚ өлшеуді;
- сабақ хаттамасын толтыру және зерттеудің нәтижелерін баяндай.

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1.Ұрықтың қанайналымы. Туылған сәттен бастап эмбриональды қантамырлық жолдардың жабылу мерзімдері мен механизмдері (аранциев өзегі, овалды тесік, боталлов өзегі)

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 13 беті	

2. Балалардың жүрегі мен қантамырларының анатомо-физиологиялық ерекшеліктері (массасын, көлемдердің өзгерістері, жүрек камераларының, жас аспектісіне байланысты қантамырлар арақатынасы). Жүректің өткізгіштік жүйесінің ерекшеліктері. Пульс, қанның минуттық және соққылық көлемі, қанайналым жылдамдығы, АҚК, АҚҚ.

3. Жүрек қантамыр жүйесінің патологиясы бар баланы клиникалық зерттеудің әдісі.

4. Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрек алаңын пальпациялау.

5. Балалардың магистральды қантамырлар аймағын пальпациялау.

6. Балаларда АҚК өлшеу әдісі.

7. Пульстың түрлерінің пайда болу себептері. Әртүрлі пульс түрлерінің сипаттамасы (жіптерізді, дикротикалық, альтернициялық, интермиттирлеуші, парадоксальды, бигеминия кезіндегі пульс).

8. Жүрек ұшы түрткісін пальпациялау әдісі. Жүрек ұшы түрткісінің толық сипаттамасы. Әр түрлі патологиялық жағдайлар кезінде оның өзгеруі.

9. Жүрек ұшының соққысын пальпациялау әдісі, пайда болу себептері;

10. Эпигастриялық пульсацияны анықтау әдісі, пайда болу себептері;

11. Н.С. Коротков бойынша АҚК өлшеу әдісі.

12. Әр түрлі жас тобындағы балалардың қалыпты АҚК көрсеткішін;

Балалар аяғынада АҚК өлшеу әдістемесі.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау, тәжірибелік дағдыларды меңгеру

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 14 беті	

9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.

12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. - 2-е изд., доп. расширенное и перераб. - СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. - М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.

3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.

4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.

5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. - Ақтөбе: Б. ж., 1993.

6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. - 5-е изд., доп.. - М.: Медпресс-информ, 2009.

7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. - 3-е изд., доп.. - М.: Медпресс-информ, 2006.

8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней: учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. - М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электронды ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8. Бақылау:

тесттер:

1. Миокардтың ұлғаюымен дифференцировкасы қандай жаста байқалады?

A. 1 жасқа дейін

B. өмірінің алғашқы 2 жылында

C. 5 жаста

D. 6-10 жаста

E. алғашқы 6 айда

2. Артериальды өзектің анатомиялық жабылу уақытын көрсетіңіз?

A. 6 айдан

B. 1 жылдан

C. 3 жастан

D. 2 айдан

E. 6 жастан

3. Жаңа туған дені сау нәрестенің пульс жиілігі қанша?

A. 120 рет/мин

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 15 беті

- В. 80 рет/мин
 С. 100 рет/мин
 D. 140 рет/мин
 E. 60 рет/мин
4. Жүректегі митральды қақпақтың тыңдау орны:
 А. төстің төменгі қырында
 В. сол жақта 2 қабырғааралықта
 С. оң жақта 2 қабырғааралықта
 D. жүрек ұшында
 E. жауырын аралығында
5. 1 реттік автоматизм функциясын қандай коммуникациялық байланыс орындайды?
 А. атриовентрикулярлы байланыс
 В. синустық түйін
 С. Гисс шоғыры
 D. Пуркинье талшықтары
 E. Гисс шоғырының аяқтары
6. 5 жастағы баланың жүрек соғу жиілігі қанша?
 А. 120 рет/мин
 В. 80 рет /мин
 С. 100 рет /мин
 D. 140 рет /мин
 E. 60 рет /мин
7. 3-7 жастағы баланың систолалық артериалық қысымының көрсеткіші қанша ?
 А. 70-75 мм.сын.бағ.
 В. 80-90 мм. сын.бағ.
 С. 100-110 мм. сын.бағ.
 D. 90-100 мм. сын.бағ.
 E. 60-70 мм. сын.бағ.
8. ҚАПА (қарынша аралық перденің ақауы) аускультативті өзгерістің сипаттамасы көрсетіңіз?
 А. сол жақта 3-4 қабырға аралықта жұмсақ систолалық шу
 В. оң жақта 2 қабырға аралықта систолалық шу
 С. сол жақта 2 қабырға аралықта дөрекі систолалық шу
 D. сол жақта 3-4 қабырға аралықта диастолалық шу
 E. сол жақта 3-4 қабырға аралықта дөрекі систолалық шу
9. Ашық артериялық өзектегі аускультативті өзгерістің сипаттамасы көрсетіңіз?
 А. сол жақта 3-4 қабырға аралықта дөрекі систолалық шу
 В. систоло-диастолалық шу " машины" сол жақта 2 қабырға аралық
 С. сол жақта 2 қабырға аралықта дөрекі диастолалық шу
 D. оң жақта 2 қабырға аралықта систолалық шу
 E. сол жақта 2 қабырға аралықта систолалық шу
10. Ұрық пен нәрестедегі тұрақсыз ырғақтың себебін атаңыз?
 А. ацетилхолинге жоғары сезімталдық
 В. норадреналинге жоғары сезімталдық
 С. вегетативті жүйке жүйесінің дисбалансы
 D. синус түйінінің митохондриясының аз болуы
 E. эктопиялық ошақтың белсенділігі

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 16 беті

Жауаптар эталоны:

1-B.2-D.3-D.4-D.5-B.6-C.7-D.8-E.9-B.10-C.

№5

1.Тақырыбы: Әр түрлі топ жастағы балаларда жүрек перкуссиясы. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге балалардағы жүрек шекараларының қалыпты және патология кезіндегі көрсеткіштерін және әртүрлі топ жастағы балаларда жүрек перкуссиясының техникасы мен әдісін үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Жүрек қантамыр жүйесінің анатомио-физиологиялық ерекшеліктері;
- Жүрек қантамыр жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
- Өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі;
- жүрек патологиясы бар науқыстарды қарап тексеру әдістерін: соның арқасында белгілі болған өзгерістердің патогенезі мен диагностикалық мәнін;
- Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүректің салыстырмалы тұйықтығын (ЖСТ) анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын оң шекарасын анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын сол шекарасын анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын жоғарғы шекарасын анықтау әдісі;
- ЖСТ–ң қиғаштығын анықтау әдісі. Әр түрлі жас тобындағы балалардың қалыпты көрсеткіштері;
- Балалардағы жүректің абсолютті тұйықтығын (ЖАТ) анықтау әдісі;
- Балаларда қантамырлық шоғырдың кеңдігін анықтау әдісін;
- Балаларда жүрек конфигурациясын анықтау әдісі;

Студент істей білуі керек:

- жүрек қан тамыр жүйесінің ауруы бар науқас баланы не оның ата-анасын сұрастыру;
- науқасты қарап тексеру: тері жамылғысына, кеуде қуысының формасына, оның симметриялығына, тірек – қимыл жүйесінде және басқа көріністер;
- Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүректің салыстырмалы тұйықтығын (ЖСТ) анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын оң шекарасын анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын сол шекарасын анықтау әдісі;
- Жүректің салыстырмалы тұйықтығын жоғарғы шекарасын анықтау әдісі;
- ЖСТ–ң қиғаштығын анықтау әдісі.
- балаларда қантамырлық шоғырды анықтау;
- балаларда жүрек конфигурациясын анықтау;
- сабақ хаттамасын толтыру және зерттеудің нәтижелерін баяндау.

4. Тақырыштың негізгі сұрақтары:

1. Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрек перкуссиясы.

2. «Жүректің салыстырмалы тұйықтығы» ұғымына анықтама.

3. Жүректің салыстырмалы тұйықтығын оң шекарасын анықтау әдісі;

Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрегінің салыстырмалы тұйықтығының оң шекарасы.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 17 беті

4. Жүректің салыстырмалы тұйықтығын сол шекарасын анықтау әдісі;
 Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрегінің салыстырмалы тұйықтығының сол шекарасы.
5. Жүректің салыстырмалы тұйықтығын жоғарғы шекарасын анықтау әдісі; Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрегінің салыстырмалы тұйықтығының жоғарғы шекарасы.
6. ЖСТ–н қиғаштығын анықтау әдісі . Балалардағы қалыпты көрсеткіштері.
7. Балалардағы жүректің абсолютті тұйықтығын анықтау әдісі. Әр түрлі жас тобындағы балалардың жүрегінің абсолютті тұйықтығы.
8. Балаларда қантамырлық шоғырды анықтау әдісі; Қантамырлық шоғырдың ұзындығы;
9. Балаларда жүрек конфигурациясын анықтау әдісі;
- 5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары:** сабақ тақырыбын талқылау
- 6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері:** Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Элем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
- 5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
- 6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
- 7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
- 10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
- 11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.
- 12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
- 13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 144 p

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 18 беті	

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней: учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)сұрақтар:

1. ЖСТ шекараларын анықтағанда перкуссия қандай күшпен орындалады?
2. ЖСТ оң жақ шекарасы жүректің қай бөлімінен құралған? Қалыпты жағдайда жүректің салыстырмалы тұйықтығының оң шекарасы қайда орналасқан?
3. ЖСТ сол жақ шекарасы жүректің қай бөлімінен құралған? Қалыпты жағдайда жүректің салыстырмалы тұйықтығының сол шекарасы қайда орналасқан?
4. ЖСТ жоғарғы шекарасы жүректің қай бөлімінен құралған? Қалыпты жағдайда жүректің салыстырмалы тұйықтығының жоғарғы шекарасы қайда орналасқан?
5. Әр түрлі жас тобындағы балалардың ЖСТ қиғаштығының қалыпты көрсеткіштері қандай?
6. ЖАТ шекараларын анықтағанда перкуссия қандай күшпен орындалады?
7. ЖАТ жүректің қай бөлімінен құралған? Қалыпты жағдайда жүректің абсолютты тұйықтығының шекаралары қайда орналасқан?
8. Қантамырлық шоғыр құрамына не кіреді? Қалыпты жағдайда қантамырлық шоғырдың өлшемі қандай?

б) жағдайлық есептер:

1-есеп

1 жасар бала стационарға мынадай шағымдармен түсті: физикалық дамуы артта қалуы, ентігу, физикалық күштеме не эмоциональды қажылу кезінде күшейетін ауыз-мұрын үшбұрышының цианозына, мазасыз түн ұйқысына.

Объективті қарап тексеру: Жалпы жағдайы орташа ауырлықта. Тері жамылғысы бозғылт, мәрмәр реңімен, ауыз-мұрын үшбұрышының цианозы. Тынысы везикулярлы. ТЖ 48* мин. ЖЖЖ 140 соққы/мин. Жүрек аймағы визуалды өзгермеген. Жүректің салыстырмалы тұйықтығының шекаралары: сол жағы – сол жақ бұғана ортаңғы сызығы бойында, оң жағы - + 0,5см оң парастернальды сызықтан, жоғарғысы - II қабырғааралық. Жүрек тондары анық, ырғағы дұрыс, төстің сол жағында орташа интенсивті эпицентрі 2-қабырғааралықтағы

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 19 беті	

систолалық шу естіледі, 2-тон сол жақ 2-қабырғааралықта күшейген. Перифириялық артериялар пульсациясы анық. Ісінулер жоқ.

Есептің тапсырмасы:

Жүректің салыстырмалы тұйықтығының шекарасын бағалаңыз.

2- есеп

10 жасар қыз стационарға келесі шағымдармен түсті: кішігірім физикалық жүктеме кезінде енгіуге, жүректің қатты соғуына және жөтелге, шаршағыштыққа, периодды түрде іштің ауруына, сирек жағдайда бас ауруына, аяқтағы ауру сезіміне. Синкопэ болмаған.

Объективті қарап тексеру: Жағдайы ауыр. Тері жамылғысы боз, ылғалды, цианотикалық бет қызару, еріндері ашық реңді. Жатқан күйде мойын веналарының айқын емес ісінуі байқалады. Енгігу, ГЖ 24 рет мин. Өкпесінде қатаң тыныс, ылғалды сырылдар. Жүрек–қиғаштық бойынша шекаралары кеңейген, сол жабы – алдыңғы қолтық асты линиясына дейін. Жүрек тондары тұйықталған, 5-нүктеде, ұшында систолалық шу. Ырғағы дұрыс емес, тұрғанда және жатқанда бірен саран минутына 1-2 экстрасистолалар, ЖЖЖ-90 соққы мин, АҚҚ -90/60 мм сн. бғ. Ісінулер жоқ.

Есептің тапсырмасы:

Жүректің салыстырмалы тұйықтығының шекарасын бағалаңыз.

Жауап эталондары:

1-есеп. жүректің оң жақ бөліктерінің гипертрофиясы

2-есеп. жүректің митральды конфигурациясы

№6

1.Тақырыбы: Әртүрлі топ жастағы балаларда қалыпты жағдайдағы жүрек және қантамыр аускультациясы. Диагностикалық мәні

2.Мақсаты: студенттерге әртүрлі топ жасындағы балаларда жүрек аускультациясының әдісі мен техникасын үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Жүрек қантамыр жүйесінің анатомио-физиологиялық ерекшеліктері;
- Жүрек қантамыр жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
- Өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі;
- Жүрек патологиясы бар науқыстарды қарап тексеру әдістерін: соның арқасында белгілі болған өзгерістердің патогенезі мен диагностикалық мәнін;
- Жүрек аускультациясы әдісі (дәрігер мен науқастың қалпы, фонендоскоп қалпы, аускультацияның негізгі және қосымша нүктелері);
- Систола және диастола кезіндегі жүрекшілік гемодинамика , жүрек жұмысының фазалары;
- 1,2,3,4 тондардың пайда болу механизмі;
- жүрек аускультациясы ережесі;
- жүректі тыңдау нүктелері және кезектілігі (екі әдіс);
- балаларда жүректің негізгі тондарының сипаты: I тонның IIтоннан айырмашылығы;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 20 беті	

Студент істей алуы керек:

1. жүрек қан тамыр жүйесінің ауруы бар науқас баланы не оның ата-анасын сұрастыру;
2. науқасты қарап тексеру: тері жамылғысына, кеуде қуысының формасына, оның симметриялығына, тірек – қимыл жүйесінде және басқа көріністер;
3. жүректің аускультация әдісін, аускультацияның бар этапын дұрыс орындау, 1 және 2-тонды дифференциялау;
4. қалыпты және патологиялық тондарды ажырата білу; анықтығын, жиілігін тондар арақатынасы өзгерістерін табу;
5. жүрек аускультациясы нәтижелерін дұрыс сипаттау және аускультация хаттамасын толтыру;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Балалардағы жүрек аускультациясының ерекшеліктері.
2. Әр түрлі жас тобындағы балаларда жүрек аускультациясы әдісі.
3. Жүрек аускультациясы кезіндегі науқастардың негізгі қалпы
4. Аускультацияның негізгі және қосымша нүктелері.
5. Жүрек жұмысының фазалары. Систола және диастола кезіндегі жүрек ішілік гемодинамика.
6. Қалыпты жағдайда 1,2,3,4 тондардың пайда болу механизмі.
7. Бірінші тонның негізгі компоненті және тыңдау орны.
8. Екінші тонның негізгі компоненті және тыңдау орны.
9. Жүректің I және II тондарының аускультативті айырмашылығы.
10. Жүректің III және IV тондарының пайда болу механизмі
11. Балалардың фонокардиограммаларының ерекшелігі.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Сабақ тақырыбын талқылау, практикалық дағдыларды меңгеру

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7. Әдебиет:

Негізгі:

1. Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас. толық. өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
2. Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
3. Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
4. Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
5. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 21 беті	

8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.
12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 144 p
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 172 p.
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 140 p.
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 136 p.
- Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
- Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
- Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
- Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней: учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

- Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

сұрақтар:

- Балалардағы жүректі тыңдау орындары мен кезегі?
- Жүректің бірінші тоны жүрек циклының қай периодында пайда болады?
- Систола фазаларын атаңыз. Жүректің бірінші тоны қай фазада пайда болады?
- Жүректің бірінші тоны неше компоненттен тұрады? Әр компонент нені білдіреді?
- Жүректің бірінші тонының уақыттық және жиіліктік сипаттамасын айтыңыз. Жүректің бірінші тонына қай тыңдау нүктесінде сипаттама беріледі?
- Жүректің екінші тоны жүрек циклының қай периодында пайда болады?
- Диастола фазаларын атаңыз. Жүректің екінші тоны қай фазада пайда болады?
- Жүректің екінші тоны неше компоненттен тұрады? Әр компонент нені білдіреді?
- Жүректің екінші тонының уақыттық және жиіліктік сипаттамасын айтыңыз. Жүректің екінші тонына қай тыңдау нүктесінде сипаттама беріледі?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 22 беті	

10. Жүректің үшінші тоны диастоланың қай фазасында пайда болады? Жүректің үшінші тонының уақыттық және жиіліктік сипаттамасын айтыңыз. Жүректің физиологиялық үшінші тоны.

11. Жүректің төртінші тоны диастоланың қай фазасында пайда болады? Жүректің төртінші тонының уақыттық және жиіліктік сипаттамасын айтыңыз.

№7

1.Тақырыбы: Балаларда патологиялық жағдайдағы жүрек және қантамыр аускультациясы. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге әртүрлі топ жасындағы балаларда жүрек аускультациясының әдісі мен техникасын үйрету, диагностикалық маңызын түсіндіру.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Жүрек қантамыр жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
- Өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі;
- Жүрек патологиясы бар науқыстарды қарап тексеру әдістерін: соның арқасында белгілі болған өзгерістердің патогенезі мен диагностикалық мәнін;
- Жүрек аускультациясы әдісі (дәрігер мен науқастың қалпы, фонендоскоп қалпы, аускультацияның негізгі және қосымша нүктелері);
- жүректі аускультациялау ережелері;
- жүректің I тонының күшею және әлсіреу механизмі;
- жүректің II тонының күшею және әлсіреу механизмі;
- жүректің функциональды және органикалық шулары, экстракардиальные шулар семиоткасы;
- перикард үйкеліс шуының пайда болу механизмі және плевра үйкеліс шуынан айырмашылығы;

Студент істей алуы керек:

- жүрек қан тамыр жүйесінің ауруы бар науқас баланы не оның ата-анасын сұрастыру;
- науқасты қарап тексеру: тері жамылғысына, кеуде қуысының формасына, оның симметриялығына, тірек – қимыл жүйесінде және басқа көріністер;
- жүректің аускультация әдісін, аускультацияның бар этапын дұрыс орындау, 1 және 2-тонды дифференциялау;
- қалыпты және патологиялық тондарды ажырата білу; анықтығын, жиілігін тондар арақатынасы өзгерістерін табу;
- ырғақ, тон, үштік ырғақтарды («бөдене» ырғағы, щелчок открытия митральды қақпақшағының ашылу дыбысы, тондардың қосылуы және екіеселенуі) ажырату;
- жүрек аускультациясы нәтижелерін дұрыс сипаттау және аускультация хаттамасын толтыру;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Балаларда жүректің аускультациялық феномендерінің ерекшелігі: тондар анықтығы, ырғақ, жиілік, 3-тон болуы, өкпе артериясында 2-тон еруі, жастық аспекте тыныстық аритмия. Жүректік шулар. Балалардағы АҚҚ.

2. жүректің I тонының күшею және әлсіреу механизмі;

3. жүректің II тонының күшею және әлсіреу механизмі;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 23 беті	

4. Жүрек шуларының жіктелуі;
 5. Жүректің функциональды және органикалық шулары, экстракардиальные шулар семиоткасы;

6. Перикард үйкеліс шуының пайда болу механизмі және сипаты;
7. Плевроперикардальды шудың пайда болу механизмі және сипаты;
8. Перикард үйкеліс шуының плевра үйкеліс шуынан айырмашылығы;
9. Екілік Траубе тонының пайда болу механизмі
10. Екіншілік Виноградов — Дюрозье тонының пайда болу механизмі

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Сабақ тақырыбын талқылау, TBL

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау чек-парағы, тестілеу

7.Әдебиет:

Негізгі:

1. Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
2. Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
3. Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
4. Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
5. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.
12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 24 беті

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней: учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

сұрақтар:

1. Жүректің I тоның азырау және екіеселенуінің пайда болу механизмі, қай жерлерде ол тыңдалады?
2. Жүректің II тоның азырау және екіеселенуінің пайда болу механизмі, қай жерлерде ол тыңдалады?
3. Екіжармалы қақпақша жетіспеушілігі кезінде пайда болатын шу, қай жерлерде ол тыңдалады, қалай өтеді, тыныстың қай фазасында күшейеді?
4. Аортальды қақпақша жетіспеушілігі кезінде пайда болатын шу, қай жерлерде ол тыңдалады, қалай өтеді?
5. Үшжармалы қақпақша жетіспеушілігі кезінде пайда болатын шу, қай жерлерде ол тыңдалады, қалай өтеді, тыныстың қай фазасында күшейеді?
6. Жүректің өкпе артериясы тарылу шуының пайда болу механизмі және сипаты, қай жерлерде ол тыңдалады?
7. Жүректің перикард үйкеліс шуының пайда болу механизмі және сипаты, қай жерлерде ол тыңдалады?
8. Жүректің плевроперикардальды шудың пайда болу механизмі және сипаты, қай жерлерде ол тыңдалады?

№8

1.Тақырыбы: Асқорыту жүйесінің патологиясымен әр түрлі топ жасындағы науқас балаларды тексеру әдістері. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге асқорыту жүйесінің ауруларымен ауыратын науқас баладан немесе ата-анасынан шағым жинауды үйрету, әртүрлі топ жастағы науқас балаларды қарауды түсіндіру.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 25 беті

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Асқорыту жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
- Өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі;
- ауызқуысы мен тілді қарапшығу әдісі;
- Ішті қарап шығу әдісі (формасы, тыртықтар, стриялар, жарықтар, тамырастылық көктамыр кеңеюі, тыныс алу актісіне қатысу);
- құрсақ қуысында бос сұйықтықты анықтау әдісі (асцит): флюктуация әдісі, перкуссия;
- асқазанның төменгі шекарасын анықтау әдісі (перкуссия, аускультуоаффрикция әдісі, «шылпылдау шуы» әдісі);
- іштің беткей пальпациясын жасау әдісі;
- іштің тік бұлшықеттерінің ажырау дәрежесін анықтау әдісі;
- Щеткин-Блюмберг симптомын анықтау әдісі;
- Образцов-Стражеско бойынша терең тайғыш пальпация әдісі;
- В.П. Образцов және Н.Д. Стражеско бойынша сигматәрізді және соқыр ішекті пальпация әдісі;
- В.П. Образцов және Н.Д. Стражеско бойынша жоғары көтерілуші, көлденең, төмен түсуші тоқ ішектің бөлімдерін пальпациялау әдісі;

Студент істей алуы керек:

- Асқорыту жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты дұрыстап сұрастыру, шағымдарын дұрыс бағалау, негізгі және екіншілік шағымдарды айқындау;
- ауру мен өмір тарихын жинау, ауру себебін анықтау, еңбек шарттарын пен өмір жағдайының, зиянды әрекеттердің асқорыту жүйесі ауруларының дамуына әсерін анықтау;
- асқазан мен ішек аурулары бар науқастарды қарау әдісін ұғыну;
- ауыз қуысы мен тілді қарап тексеру әдісін орындау;
- ішті қарап тексеру әдісін орындау;
- асцитты анықтау әдістерін өткізу;
- беткей айқындаушы пальпация жүргізу;
- Образцов-Стражеско бойынша терең тайғыш пальпация әдісін орындау;
- іштің перкуссиясы мен аускультациясын жүргізу;
- Сабақ хаттамасын толтыру және нәтижелерді баяндау;

4. Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Әртүрлі жас топ балаларының асқорыту жүйесінің анатомо-физиологиялық олардың диагностикалық мәні;
2. Асқорыту ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
3. Жүрек қантамыр жүйесі ағзаларының аурулары бар науқасты сұрастыру әдісі;
4. Іш сызықтарының топографиясы, ішкі ағзалардың осы сызықтарға проекциясы;
5. ауыз қуысы мен тілді қарап тексеру
6. ішті қарап тексеру (формасы, тыртықтар, стриялар, жарықтар, тамырастылық көктамыр кеңеюі, тыныс алу актісіне қатысу);
7. құрсақ қуысында бос сұйықтықты анықтау әдісі (асцит): флюктуация әдісі, перкуссия;
8. Асқазанның төменгі шекарасын анықтау әдісі (перкуссия, аускультуоаффрикция әдісі, «шылпылдау шуы» әдісі); Қалыпты жағдайда асқазанның төменгі шекарасын орналасуы;
9. Іштің беткей айқындаушы пальпация жүргізу; Пальпация ережелері. Іштің беткей айқындаушы пальпация жүргізу маңызы;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 26 беті	

10. Іштің тік бұлшықеттерінің ажырау дәрежесін анықтау әдісі; қалыпты жағдайдағы сипаты;

11. Щеткин-Блюмберг симптомын анықтау әдісі; Оны жасау маңызы;

12. В.П. Образцов және Н.Д. Стражеско бойынша сигматәрізді және соқыр ішекті пальпация әдісі;

13. В.П. Образцов және Н.Д. Стражеско бойынша жоғары көтерілуші, көлденең, төмен түсуші тоқ ішектің бөлімдерін пальпациялау әдісі;

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау чек-парағы. Тестілеу

7.Әдебиет:

Негізгі:

1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.

12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 27 беті

3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми: учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней: учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

- 1.Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс]: учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М.: ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8. Бақылау:

тесттер:

1. 12 айлық баладағы асқазанның көлемі қанша?
 - A.80-100 мл.
 - B.300 мл.
 - C.500 мл.
 - D.800 мл.
 - E.700 мл.
- 2.Нәрестенің денесі мен ішек ұзындығының ара-қатынасын көрсетіңіз:
 - A. 2:1
 - B.5,4:1
 - C.1:1
 - D.8,3:1
 - E.3:1
3. Балалардағы бауырдың қабырға доғасы бойынан 1-2 см сыртқа шығыңқы болуының жастық көрсеткіші:
 - A. 1-2 жасқа дейін
 - B. 10 жасқа дейін
 - C. 5-7 жасқа дейін
 - D. 2-3 жасқа дейін
 - E. 12 жасқа дейін
- 4.Ерте жастағы балаларда жіңішке ішектегі сіңірілу процессінің ерекшелігі қандай?
 - A. су, витаминдер, минеральды заттар сіңіріледі
 - B. аз мөлшерде тұз, су, глюкоза сіңіріледі
 - C. витаминдер және глюкоза сіңіріледі
 - D. гидролизденген ақуыз, майлар, көмірсу өнімдерінің сіңірілуі
 - E. тек қана су және минеральды заттар сіңіріледі
5. Нәрестелерде ішек микрофлорасының ерекшелігін көрсетіңіз?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 28 беті

- А. ішек таяқшалары басымырақ
 В. кокк флоралары басымырақ
 С. лактобактериялар басымырақ
 D. саңырауқұлақ флоралары басымырақ
 E. бифидумфлоралары басымырақ
6. Дені сау нәрестедегі құсудың (регургитация) себебі:
 А. асқазанның горизонтальды қалпы
 В. кардиальды бөлігінің жетіспеушілігі
 С. аэрофагия
 D. барлық аталғандар соның ішінде А және В
 E. барлық аталғандар соның ішінде А, В, С.
7. Балалардағы ішек инвагинация дамуының себептеріне жатады, мынадан басқа:
 А. ішек ұзындығының үлкен болуы
 В. ішектің жоғары жылжымалығы
 С. анти- перистальтикалық қозғалыстың болуы
 D. май қатпарларының үлкен өлшемі
 E. соқыр ішектің ретроцекальды орналасуы

Жауап эталоны:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
В	Д	С	Д	Е	Е	Е

№9

1. Тақырыбы: Гепатобилиарлық жүйенің патологиясы бар әртүрлі топ жастағы науқас балаларды зерттеу әдістері. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: Әртүрлі жас тобындағы балаларда іштің, бауырдың, көкбауырдың пальпациясын жасауды үйрету;

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- бауыр, көкбауыр аурулары бар науқастарды сұрастыру әдісі;
- ауру мен өмір тарихы ерекшеліктері;
- бауырды пальпациялау техникасы мен әдісі;
- өт қабын пальпациялау техникасы мен әдісі;
- Курлов бойынша бауырды перкуссиялау техникасы мен әдісі;
- М.Г. Курлов әдісі бойынша бауырдың абсолютты тұйықтығының өлшемдерің анықтау әдісі;
- құрсақтың алдыңғы қабырғасының ауру нүктелерін пальпациясын жүргізу әдісі: Кер, Мейо-Робсон, Де-Жарден, Боаса, Оппенховский нүктелері;
- Өт қабын анықтау симптомдары: Кер, Ортнер, Мюсси-Георгиевский;
- көкбауыр пальпациялау техникасы мен әдісі;
- көкбауыр перкуссиялау техникасы мен әдісі; балаларда қалыпты өлшемдер;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 29 беті

Студент істей алуы керек:

- Асқорыту жүйесінің ауруы бар науқас баланы не оның ата-анасын сұрастыру;
- науқастың шағымдарын дұрыс бағалау, негізгі және екіншілік шағымдарды ажырату;
- Курлов әдісі бойынша бауырдың абсолютты тұйықтығының өлшемдерің анықтаумен бірге бауырды перкуссиялау, пальпациялау, жалры қарау әдістерін білу;
- көкбауырдың абсолютты тұйықтығы өлшемін анықтау, пальпация жүргізу;
- құрсақтың алдыңғы қабырғасының ауру нүктелерін пальпациясын жүргізу: Кер, Мейо-Робсон, Де-Жарден, Боаса, Оппенховский нүктелері;
- Мерфи, Георгиевский, Мюсси, Ортнер- Греков, Лепине, Мендель симптомдарын анықтау, құрсақ қуысында бос сұйықтықтың болуын анықтау;
- іш аускультациясын жүргізу;
- Сабақ хаттамасын толтыру және нәтижелерді баяндау;

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Әртүрлі жас тобындағы балалардың гепатобилиарлы жүйесінің анатомо-физиологиялық ерекшеліктері және оның клиникалық маңызы;
 2. Бауыр, көкбауыр ауруы бар науқастарды сұрастыру әдісі;
 3. Курлов әдісі бойынша бауырдың абсолютты тұйықтығының өлшемдерің анықтау әдісі;
 4. Қалыпты жағдайда бауырдың өлшемдері. Патология кезіндегі өзгерістер;
 5. Балаларда бауырды пальпациялау әдісі;
 6. Балаларда өт қабын пальпациялау әдісі;
 7. Өт қабы симптомдары: Кер, Ортнер, Мюсси-Георгиевский симптомдарын анықтау әдістері;
 8. Балаларда көкбауырды перкуссиялау әдісі. Қалыпты өлшемдері;
 9. Балаларда көкбауырды пальпациялау әдісі;
 10. Құрсақтың алдыңғы қабырғасының ауру нүктелерін пальпациясын жүргізу: Кер, Мейо-Робсон, Де-Жарден, Боаса, Оппенховский нүктелері;
- 5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары:** сабақ тақырыбын талқылау, тәжірибелік дағдыларды меңгеру.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 30 беті

5. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.
12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. - 2-е изд., доп. расширенное и перераб. - СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. - М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектiсi. - Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. - 5-е изд., доп.. - М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. - 3-е изд., доп.. - М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. - М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8. Бақылау:

а) Ситуациялы клиникалық есептер:

1-есеп. Бала 1 айда. Әр тамақтандырудан кейін кішкене тамақ мөлшерімен кекіреді. Емшекпен емізулі. Бір айда 650 гр салмақ қосты. Кекірудің себептері қандай болуы мүмкін? Қандай алдын алу шаралары бар?

2-есеп. 3 айлық нәрестенің анасы педиатрға баланың көп мөлшерде сілекей ағуына шағымданып келді. Тістері жоқ. Осы симптомның пайда болуына не себеп болды?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 31 беті

3-есеп. Педиатр 8 айлық баланы физикалық тексеру кезінде пальпаторлы және перкуторлы бауырдың төменгі шекарасының қабырға астынан 3 см шығып тұрғанын анықтады: консистенциясы эластикалық, ауру сезімсіз, айналмалы. Дәрігердің тактикасы?

б)тесттер:

1. Дені сау балалардың бауыры қабырға астынан неше жасқа дейін шығып тұрады:
 - A. 5 – 7 жас
 - B. 3 – 5 жас
 - C. 7 – 9 жас
 - D. 9 – 11 жас
 - E. 11 – 13 жас
2. Ерте жастағы балалардың бауыр ерекшеліктеріне жатады:
 - A. Мөлшері салыстырмалы үлкен
 - B. Мөлшері салыстырмалы үлкен және сол бөлігі үлкен.
 - C. Сол бөлігі салыстырмалы үлкен.
 - D. Терең талшықты дәнекер тін бар құрамында
 - E. Өлшемдері үлкен адамдарға сай
3. 1 жас балалардың ұйқы безінің ерекшеліктерін е жатады:
 - A. эндокриндік функциясының жоғарғы белсенділігі
 - B. туылған кезде эндокринді функциясы жақсы дамымаған
 - C. туылған кезде экзокринді функциясы жақсы дамымаған, ферменттер белсенділігі төмен
 - D. ферменттер белсенділігі қалыпты
 - E. энзокриндік функциясының жоғарғы белсенділігі
4. Асцитке қандай перкуторлы дыбыс сай:
 - A. тұйық
 - B. тимпаникалық
 - C. қораптық
 - D. тұйық - тимпаникалық
5. Мейо-Робсон нүктесін пальпациялағанда ауру сезімі қай ағзаның зақымдалуына тән:
 - A. Ұйқы безі құйрығы
 - B. Ұйқы безі басы
 - C. Өт қабы
 - D. 12-елі ішек
 - E. Аш ішек
6. Диета бұзғанда пайда болатын арқаға иррадияцияланатын айқын ауру сезімі тән:
 - A. панкреатитке
 - B. холециститке
 - C. Жара ауруына
 - D. Өт жолдарының дискенезиясына
 - E. гепатитке
7. Оң жақ қабырға астында айқын ауру сезімі тән
 - A. 12-елі ішек жара ауруы
 - B. гипокинетикалық тип бойынша өт жолдарының дискенезиясы
 - C. жедел гастрит
 - D. жедел панкреатит
 - E. гиперкинетикалық тип бойынша өт жолдарының дискенезиясы
8. Оң жақ қабырға астында тартып ауру сезімі тән:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 32 беті

- А. Жаралы колит
- В. гиперкинетикалық тип бойынша өт жолдарының дискенезиясы
- С. жедел гастрит
- Д. жедел панкреатит
- Е. гипокинетикалық тип бойынша өт жолдарының дискенезиясы

Жауаптар эталоны:

1-есеп. Анатомо-физиологиялық ерекшелігі- ссқазанның кардиальды сфинктерінің жетімсіз дамуы, аерофагия. Тамақтандыру ұзақтығы 20 минуттан астам емес , асқазаннан ауа шығу үшін тамақтандырудан кейін баланы 5-7 минут тік қалыпта ұстау керек.

2-есеп. Сілекей бездері өзекшелерінің ашылуына, үшкіл нервті 6 айдан бастап шығып келе жатқан тістермен тітіркендіруге байланысты, сонымен қоса балаларда сілекейді жұту әрекеті дамымағандығына байланысты балада физиологиялық сілекей ағуы,

3-есеп. Бұл жағдайда физиологиялық норма

Тесттер:

1	2	3	4	5	6	7	8
А	В	С	Д	А	А	Е	Е

№10

1.Тақырыбы: Зәр шығару және жыныс жүйесінің патологиясы бар әртүрлі топ жасындағы ауру балаларды тексеру әдістері. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге несеп шығару жүйесінің ауруларымен науқас баладан немесе ата-анасынан шағым және анамнез жинауды, сонымен қатар несеп шығару жүйесінің физикалық тексеру әдісін үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Әртүрлі жас тобындағы балалардың несеп шығару жүйесінің анатомио-физиологиялық ерекшеліктері және оның клиникалық маңызы;
- несеп шығару жүйесі ауруы бар науқасты сұрастыру ерекшеліктері;
- өмір және ауру тарихының ерекшеліктері;
- бүйрек пальпациясын пальпациялау техникасы мен әдісі;
- құрсақ қуысында бос сұйықтықты анықтау әдісі;
- несепардың пальпация жасау техникасы мен әдісі;
- іші толған қуықтың жағдауын анықтау үшін қуық перкуссия әдісі;
- Пастернацкий симптомын анықтау әдісі;

Студент істей алуы керек:

- несеп шығару жүйесі ағзалары ауруы бар науқасты қарап шығу және сұрастыру: бел аймағында ауырсыну, дизуриялық көріністер, ісінулер және т.б.
- бүйрек пальпациясын жүргізу;
- құрсақ қуысында бос сұйықтықты анықтау;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 33 беті

- қуық пальпациясын жүргізу;
- іші толған қуықтың жағдауын анықтау үшін қуық перкуссиясын жасау;
- несепардың жоғарғы және ортаңғы ауру нүктелерін анықтау;
- Пастернацкий симптомын анықтау;
- перифериялық ісінулерді анықтау;
- АҚЖ өлшеу;
- Сабақ хаттамасын толтыру және нәтижелерді баяндау.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Әртүрлі жас тобындағы балалардың несеп шығару жүйесінің анатомо-физиологиялық ерекшеліктері және оның клиникалық маңызы;
2. несеп шығару жүйесі ауруы бар науқысты сұрастыру әдісі.
3. бүйрек пальпациясын пальпациялау техникасы мен әдісі.
4. құрсақ қуысында бос сұйықтықты анықтау әдісі.
5. несепардың пальпация жасау техникасы мен әдісі.
6. іші толған қуықтың жағдауын анықтау үшін қуық перкуссия әдісі.
7. несепардың жоғарғы және ортаңғы ауру нүктелерін анықтау.
8. Пастернацкий симптомын анықтау әдісі.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Шағын топтардағы жұмыс, TBL

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: TBL чек-парағы.

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
- 5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
- 6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
- 7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
- 10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 34 беті

11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.
12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
- Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
- Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
- Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
- Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
- Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

- Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

Тесттер

- Балада қанша жасқа дейін бүйректің құрылысы бөліктік сипатта болады?
 - 1 жасқа дейін
 - 2 жасқа дейін
 - 3- жасқа дейін
 - 10 жасқа дейін
 - 14 жасқа дейін
- Жаңа туылған нәрестеде бүйрек салмағы дене қатынасының қанашасын құрайды?
 - 1:50
 - 1:80
 - 1:100
 - 1:150
 - 1:200
- Жаңа туылған нәрестеде несеп тығыздығы:
 - 1006-1012
 - 1002-1006
 - 1012-1020
 - 1020-1025
 - 1025-1030

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 35 беті

4. Баланың бірінші жылында гломерулярлы шумақтың диаметрі құрайды:

- A. 45 мкм
- B. 88 мкм
- C. 150 мкм
- D. 190 мкм
- E. 210 мкм

5. Жаңа туылған нәрестеде бүйректің тығыздаушы және милы қабатының қалыңдығының қатынасы:

- A. 1/2
- B. 1/3
- C. 1/4
- D. 1/5
- E. 1/10

6. Қанша жаста шумақтың құрылысы ересектердегідей болады?

- A. 1 жаста
- B. 2 жаста
- C. 5 жаста
- D. 10 жаста
- E. 14 жаста

7. Нәрестелерде бүйректің анатомиялық ерекшелігіне жатпайды:

- A. өлшемінің салыстырмалы үлкен болуы (ересектермен салыстырғанда)
- B. бөлікті құрылыс
- C. салыстырмалы түрде жоғары орналасқан
- D. әлсіз фиксация
- E. тығындық беті нашар дамыған

8. Ересектерде гломерулярлы шумақтың диаметрі құрайды:

- A. 45 мкм
- B. 88 мкм
- C. 150 мкм
- D. 190 мкм
- E. 210 мкм

9. Нәрестелерде қуықтың көлемі құрайды:

- A. 30 мл.
- B. 80 мл.
- C. 100 мл.
- D. 200 мл.
- E. 1000 мл.

10. Бір айлық баланың тәулігіне несеп шығару мөлшері (саны):

- A. 4-6 рет
- B. 6-10 рет
- C. 10-15 рет
- D. 15-20 рет
- E. 20-25 рет

11. 10 жастағы баланың тәуліктік орташа несеп шығару көлемі:

- A. 500-1000 см³
- B. 1000-1200 см³

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 36 беті

C. 1300-1500 см³

D. 2000-2500 см³

E. 1500-2000 см³

12. Гломерулонефритте сипатталады көрініс:

A. систолалық артериалық қысымның жоғарлауы

C. пульстік қысымның жоғарлауы

D. диастолалық қысымның жоғарлауы

E. орталық веноздық қысымның төмендеуі

Жауап эталонны :

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.
B	C	A	B	C	C	C	D	A	E	E	A

№11

1.Тақырыбы: Зәр шығару жүйесінің патологиясы бар әртүрлі жастағы науқас балаларды зертханалық зерттеу әдістері. Диагностикалық маңызы.

2.Мақсаты: студенттерге әртүрлі топ жасындағы балаларада несеп шығару және жыныс ағзалары жүйесінің патологиясын диагностикалауда зертханалық және аспаптық тексеру әдістерінің ролін және көрсеткіштері мен қарсы көрсеткіштері түсіндіру.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- баланың бөлетін тәуліктің несепін мөлшерін бағалау, жасына байланысты қуықтың көлемін, несеп шығару жиілігін бағалау;
- анурия, олигоурия, полиурия, гипостенурия жайлы түсінік;
- жалпы зәр анализы, несептегі формалық элементтерді сандық анықтау әдісі, Зимницкий пробасын және бактеририя дәрежесін бағалау;
- тәуліктік салурия жайлы түсінік, оксалаттар, ураттар көрсеткіштері;
- бүйрек қызметінің сипаттайтын биохимиялық көрсеткіштер: жалпы белок, фракцияларымен, холестерин, креатинин, мочеви́на, натрий, калий, қалдықтық азот, несеп қышқылы.
- Балаларда несеп шығару жүйесінің патологиясын диагностикалаудың инструментальды әдістері;

Студент істей алуы керек:

- Несеп зерттеулерін интерпритациялау: жалпы несеп анализы, Нечипоренко әдісі бойынша несеп талдауы, Земницкий әдісі бойынша несеп талдауы, Каковский-Аддис әдісі бойынша несеп талдауы, Амбурже әдісі бойынша несеп талдауы, микроорганизмдердің антибиотикке сезімталдығын анықтау үшін несепті бактериологиялық себу;
- Қан сарысуының биохимиялық көрсеткіштерін интерпритациялау: жалпы белок, фракцияларымен, холестерин, креатинин, мочеви́на, натрий, калий, қалдықтық азот
- Несеп шығару жүйесі органдарының ауруын анықтау кезіндегі инструментальды зерттеулердің нәтижелерін интерпритациялау;
- Сабақ хаттамасын толтыру және нәтижелерді баяндау;

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Балалардағы бүйректің функциональды жағдайын зерттеу әдістері;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 37 беті	

2. Характеристика общего анализа мочи: макро-, микроскопическое исследование. Нормальные показатели.

3. Несептегі формалық элементтерді сандық анықтау әдісі, Зимницкий пробасын және бактерия дәрежесін бағалау;

4. Анурия, олигоурия, полиурия, гипостенурия жайлы түсінік; тәуліктік салурия жайлы түсінік, оксалаттар, ураттар көрсеткіштері.

5. Қан сарысуының биохимиялық көрсеткіштері: жалпы белок, фракцияларымен, холестерин, креатинин, мочевина, натрий, калий, қалдықтық азот

6. Балардағы несеп шығару жүйесі органдарының ауруын анықтау кезіндегі инструментальды зерттеулер.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Тақырыпты талқылау, ауызша сұрау

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау чек-парағы. Тестілеу.

7.Әдебиет:

Негізгі:

1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Элем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.

12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 38 беті

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)сұрақтар:

- 1.Несептің физикалық қасиеттері: мөлшері, түсі, иісі, тығыздығы, рН, Зимницкий сынағасы, диагностикалық маңызы.
2. Протеинурия дегеніміз не ?
3. Глюкозурия себептерін айтыңыз.
4. Аддис-Каковский, Нечипоренко бойынша несеп талдаулырын және Реберг сынағасын қалай жасайды?
5. Бүйрек ауруларын анықтау үшін қандай инструментальды зерттеу әдістері бар?

б)тесттер:

1. Гематурия – бұл...:
 - А) несепте белок болуы
 - В) несепте эритроциттер болуы
 - С) несепте лейкоциттер болуы
 - Д) несепте цилиндрлер пайда болуы
 - Е) несепте қанттың пайда болуы.
2. Уремия дамиды...:
 - А) жедел пиелонефритте
 - В) созылмалы гломерулонефритте
 - С) созылмалы гломерулонефритте
 - Д) несеп тас ауруында
 - Е) циститте
3. Зимницкий сынағасын орындауға салыстырмалы қарама қарсы көрсеткіш ...:

- А) айқын глюкозурия
В) жүрек ақаулыры
С) несеп айдағыш препараттарды қолдану
Д) жоғары артериальды қысым
Е) антацидтер қабылдау
4. Зимницкий сынамасы арқылы сипатталатын бүйрек функциясы:
А) концентрационды
В) гемопозде қатысуы
С) секреторлы
Д) гормональды
Е) дезинтоксикационды
5. Пиелонефрит кезіндегі негізгі шағымдарға жатпайды:
А) ісінулер
В) жиі несеп шығару
С) температура жоғарылауы
Д) бел аймағында ауру сезімі
Е) несеп шығару кезіндегі ауру сезімі
6. Несеп жолдары инфекциясы симптомдарына жатпайды:
А) дизурия
В) гематурия
С) поллакиурия
Д) қалтыраумен лихорадка
Е) лейкоформуланың солға жылжуымен лейкоцитоз
7. Бүйректік ісінудің ерекшеліктері:
А) төменгі жақтан басталады
В) кешке көріне бастайды
С) беттен басталады
Д) тығыз
Е) цианотикалық
8. Никтурия – бұл...:
А) несептің кідіруі
В) түнгі диурездің күндізгі диурезден басымдығы
С) несептің тығыздығының төмендеуі
Д) несептің аз порциямен бөлінуі
Е) несеп тоқтамауы
9. Изостенурия – бұл...:
А) несептің әртүрлі порцияларының көлемі бірдей болуы
В) несептің тығыздығының төмендеуі
С) несептің тығыздығының монотонды төмендеуі
Д) несептің тығыздығының жоғарылауы
Е) несеп тоқтамауы

10. Бүйрек аурулары кезіндегі функциональды сынамалар:

- A) Аддис-Каковский сынамасы
- B) Нечипоренко сынамасы
- C) Зимницкий сынамасы
- D) үшстаканды сынама
- E) Томпсон сынамасы

11. Экскреторлы урография жасауға қарсы көрсеткіш..:

- A) жедел пиелонефритте
- B) созылмалы пиелонефритте
- C) созылмалы бүйрек жеткіліксіздігенде
- D) несеп тас ауруы
- E) цистит

12. Бүйректің концентрациялық функциясын анықтауға болады ...:

- A) Нечипоренко бойынша несеп талдауы
- B) жалпы несеп талдауы
- C) Зимницкий бойынша несеп талдауы
- D) Томпсон сынамасы
- E) бактериальды себу

13. Бүйректің концентрациялық функциясын анықтауға болады ...:

- A) Томпсон үшстаканды сынамасы
- B) Нечипоренко бойынша несеп талдауы
- C) Зимницкий бойынша несеп талдауы
- D) жалпы несеп талдауы
- E) қант талдауы

14. Несептің қышқыл реакциясы кездеседі:

- A) тамақтануда жануарлар белогы көп болса
- B) тамақтануда шөп шалаң көп болса
- C) тамақтануда сүт өнімдері көп болса
- D) бүйректің қабыну кезінде
- E) тамақтануда сүт өнімдері және көп шөп шалаң болса

15. Бүйректің артериальды гипертензияның ерекшелігі:

- A) үлкен пульстық қысым
- B) кішкентай пульстық қысым
- C) қалыпты пульстық қысым
- D) гипотензивті терапиядан жақсы эффект болу
- E) криздік ағым

Жауаптар эталоны:

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
B	B	C	A	A	B	C	B	C	C	C	C	C	A	B

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA –1979–	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 41 беті

№12

1.Тақырыбы: Қан жасау жүйесінің патологиясы бар әртүрлі топ жастағы балаларды зертханалық тексеру әдістері. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге қан жасау ағзаларының патологиясымен науқастарды клиникалық тексеру әдісін, зертханалық тексерудің ерекшелігін түсіндіру.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Әртүрлі жас тобындағы балалардың қан жасау жүйесінің анатомо-физиологиялық ерекшеліктері;
- қан жасау жүйесі ауруы бар науқысты сұрастыру ерекшеліктері;
- қан жасау жүйесі ауруы бар науқыстың өмір және ауру тарихының ерекшеліктері;
- перифериялық лимфатикалық түйіндерді пальпациялау әдісі;
- көкбауыр пальпациясы мен перкуссия жасау әдісі;
- жалпақ түтікшелі сүйектерді перкуссиялағандағы ауру сезімін анықтау үшін перкуссиялау әдісі;
- қан жасау жүйесін зерттеудің зертханалық және инструментальды әдістері;

Студент істей алуы керек:

- науқасты қарау:
 - а) төсектегі қалпы, науқастың физикалық дамуын;
 - б) тері түсінің өзгерісі, құрғақтығы;
 - в) көзге көрінетін шырышты қабаттың өзгерісі;
 - г) тері асты май қабаттарының өзгерісі;
 - д) буынның деформациясы және басқа да өзгерістері.
 - перифериялық лимфа түйіндеріне пальпация жасау;
 - көкбауырға пальпация жасау;
 - бауырға пальпация жасау;
 - буын флюктуациясын анықтау;
 - жалпақ түтікше сүйектерге ауырсынуды анықтау мақсатында перкуссия жасау;
 - қан жүйесін тексеру әдісіндегі зертханалық анализ нәтижесін талдау.

4.Сабақтың негізгі сұрақтары:

1.Әртүрлі топ жасындағы балаларда қан жүйесінің анатомо-физиологиялық ерекшелігі және оның клиникалық маңызы.

2.Қан жүйесі патологиясымен науқасты клиникалық тексеру әдісі:

- а) сұрастыру
- б) қараудың ерекшелігі: төсектегі қалпы, тері түсі мен көзге көрінетін шырышты қабаттары; тері асты май қабаттарын бағалау, сүйектер мен буындардың деформациясын анықтау; іштің формасы;
- в) перифериялық лимфа түйіндерінің пальпациясы.
- г) көкбауыр пальпациясы;
- д) бауыр пальпациясы;
- е) буын флюктуациясының көрінісі;
- ж) жалпақ және түтікше сүйектердің перкуссиясы.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 42 беті	

Қан жүйесінің зақымдану семиотикасы:

- а) анемиялық синдром;
- б) лейкоздың симптоматикасы;
- в) геморагиялық васкулиттің симптоматикасы;
- г) тромбоцитопениялық пурпураның симптоматикасы;
- д) гемофилияның симптомдары.

3.Тексеруге алынатын материалдың техникасы мен ережесі.

4.Балалардағы иммунотәпшылықтың диагностикалық әдісі

5.Зертханалық тексеру нәтижесін бағалау.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі

түрлері/әдістері/технологиялары: Сабақ тақырыбын талқылау.практикалық дағдыларды меңгеру

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушаңдық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
- 5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
- 6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
- 7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет
- 10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.
- 11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.
- 12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.
- 13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 43 беті

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)сұрақтар:

1. Гематологиялық аурулары бар әртүрлі жас тобындағы балалардың шағымдары қандай?
2. языка, ногтей при гематологиялық патология кезіндегі тері жамылғысы, шырышты қабат(бозару, сарғыштық), тіл, тырнақ ерекшеліктері қандай ?
4. Қан жасау жүйесі бар науқастарды қарап шыққанда сүйек-тірек және жүрек қантамыр жүйесінде анықталатын өзгешеліктер қандай ?
5. Балаларда көкбауырды пальпациялау және перкуссиялау ерекшеліктері қандай ?
6. Қан жасау жүйесінің патологиясы кезіндегі зертханалық және инструменталды зерттеулер қандай ?

б)тесттер:

1. Постнатальнды кезеңдегі негізгі қан жасау ағзасы:

- A. көкбауыр
- B. бауыр
- C. лимфоидты жиынтық
- D. сүйек кемігі
- E. ретикулоэндотелиальды жүйе

2. Құрсақшілік дамудың III және Vайлар аралығындағы негізгі қан жасау ағзасы:

- A. көкбауыр
- B. сары қапшық
- C. бауыр және көкбауыр
- D. сүйек кемігі
- E. лимфа түйіндері

3. Туылғаннан соң бірінші сағатта жаңа туған нәрестедегі гемоглобиннің көрсеткіші:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 44 беті

A. Hb – 120 г/л, e-4,0 Т/л

B. Hb – 180 – 220 г/л, e - 5,4-7,2 Т/л

C. Hb – 110 г/л, e-3,0 Т/л

D. Hb – 80 г/л, e-2,7 Т/л

E. Hb – 260 г/л, e-9,1 Т/л

4. Балаларда алғашқы 5 күнінде перифериялық қандағы лейкоциттердің саны:

A. 15-20 г/л

B. 5-6 г/л

C. 8-10 г /л

D. 30-33 г/л

E. 3-4 г/л

5. Жаңа туылған нәрестенің 5-6 күндерінде лейкоцитарлық формула:

A. нейтрофилдер – 60, лимфоциттер – 30 %

B. нейтрофилдер – 26, лимфоциттер – 60 %

C. нейтрофилдер – 44, лимфоциттер – 45 %

D. нейтрофилдер – 36, лимфоциттер – 51 %

E. нейтрофилдер – 53, лимфоциттер – 35 %

6. Неонатальды кезеңде ТК 0,9 құрайды. Қалай аталады:

A. гипохромия

B. нормохромия

C. гиперхромия

D. эритроцитоз

E. ретикулоцитоз

7. Жедел лимфобласты лейкозда перифериялық қанда болуы мүмкін:

A. промиелоциттер

B. сегментоядролы нейтрофилдер

C. эозинофилдер

D. миелобласттар

E. жас нейтрофилдер

8. Эозинофильді лейкоцитоз сипатталады, мынадан басқа:

A. сепсистек

B. гельминтозда

C. Квинке ісінуінде

D. анафилактикалық шокта

E. сарысу ауруында

9. Гиперхромды анемия көрсетеді, мынаны:

A. жедел постгеморагиялық анемия

B. созылмалы постгеморагиялық анемия

C. жүре пайда болған гемолитикалық анемия

D. гемоглобин синтезінің бұзылысы

E. макроцитоз

10. Гемолитикалық анемияның пайда болу себебі, мынадан басқа:

A. тобы сәйкес емес қан құйғанда

B. тұқымқуалаушылық гемоглобинозде

C. безгекте

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 45 беті

D. B₁₂ витамин тапшылықта

E. айқын күйікте

11. Гемолитикалық анемиядажетекші триаданы атаңыз:

A. бозғылттық, тіс ауруы, дене қызуының жоғарлауы

B. бозғылттық, гепатоспленомегалия, тері түсінің сарғаюы

C. бозғылттық, қызба, септикалық ошақ

D. бозғылттық, қызба, қан кету

E. бозғылттық, әлсіздік, дәм сезудің бұзылысы

12. Иммундық жауапқа B-лимфоциттердің функциональды ролін атқаруына қатысады:

A. белсенді арнайы емес факторларды қорғау.

B. плазматикалық жасушада антидененің айналуына синтездейді

C. T-Лимфоциттрөді жояды

D. макрофагтарды белсендіреді

E. нейтрофилдерді белсендіреді

13. Қайсысы T-Лимфоциттердің субпопуляциясында цитотоксиндердің функциясын орындайды?

A. T-Киллер

B. T-Хелпер

C. T-Супресор

D. T-Эффектор

E. T-Амплифайер

14. Иммундық жүйенің негізгі функциясы:

A. арнайы антиденелерді өндіру

B. вирусқа қарсы иммунитет түзу

C. инфекциядан қорғау

D. генетикалық бөгде жасушаны жою және тану

E. генетикалық бөгде агенттерден қорғау

15. Қандай T-Лимфоциттердің субпопуляциясы бірінші кезекте енген бөгде агентке жауап береді?

A. T-Лимфоциттер

B. T-Лимфоциттердің супресорлары

C. T-Лимфоциттердің хелперлері

D. Белсенді T-Лимфоциттер

E. T-Лимфоциттердің киллерлері

Жауап эталоны:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
D	C	B	D	C	B	E	A	E	D	B	B	A	E	C

№13

1.Тақырыбы: Эндокрин жүйесінің патологиясы бар әртүрлі топ жастағы балаларды тексеру әдістері. Диагностикалық мәні.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA –1979–	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 46 беті

2.Мақсаты: студенттерге эндокрин жүйесінің патологиясымен науқас баладан немесе ата-анасынан шағым және анамнез жинауды, сонымен қатар эндокрин жүйесінің ауруларымен науқас баланы қарау әдістерін үйрету.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- құрсақішілік және балалардың әртүрлі даму кезеңдерінде эндокрин жүйесінің дамуы;
- эндокрин бездерінің гормондарының сипаттамасы. Ағзадағы зат алмасуға гормон әсерінің мәні;
- ұйқы безі қалқанша безі құрылысының ерекшелігі;
- гормон өнімдерінің реттелуінің негізгі қағидалары;
- эндокрин жүйесі ағзаларының ауруларымен науқасты сұрастыру әдісі: негізгі және қосымша шағымдар, оның патогенезі;
- өмір және ауру анамнезінің ерекшелігі: эндокрин жүйесінің ауруларына бейімдеуші факторлардың ролі.

Студент істей алуы керек:

- сұрастыру жүргізу, эндокрин жүйесі ағзаларының ауруларымен науқастың шағымдарын анықтау: семіздік, бой өсуінің бұзылысы және т.б.;
- науқасты жалпы қарауды жүргізу, жалпы қарауда физикалық дамуды, дене бітімінің пропорциональдығын және басқа да белгілерді бағалау;
- қалқанша безінің пальпациясын жасау;
- балаларда жыныстық дамуды бағалау.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- әртүрлі топ жасындағы балаларда эндокрин жүйесінің анатомио-физиологиялық ерекшелігі.
- эндокрин жүйесінің патологиясымен науқасты клиникалық тексерудің әдісі:

а) сұрастыру;

б) қараудың ерекшелігі: жалпы қарауда физикалық дамуын бағалау, дене бітімінің пропорциональдығын, тері түсін, бет және мойын, кеуде аймағын қарау, жыныс ағзаларын қарау;

в) пульсті пальпациялау және оның сипаттамасы;

г) қалқанша безін пальпациялау;

д) жыныстық дамуды бағалау: қыздарда –қолтық асты шұңқырын, қасаға аймағының түктенуін, сүт безінің дамуын, менструальной функцияның сипатын; ұл балдарда – бет, қолтық асты шұңқыры, қасаға аймағының түктенуі; адам алмасының түзілуі, жасқа байланысты дауыстың өзгеруі, жыныс мүшесінің өлшемі, аналық және аталық бездердің өлшемі;

е) артериялық қысымды анықтау, жасқа байланысты қалыпты көрсеткіші;

3. Эндокрин жүйесінің зақымдану семиотикасы:

а) өсу гормонының гипо- және гипер өнімі

б) қалқанша безінің гипо- және гиперфункциясы, туа пайда болған гипотериоз;

в) балалардағы қантты диабет; қантты емес диабет туралы түсінік;

г) Иценко-Кушинг синдромы және ауруы, кушингоид синдромы, пубертатты гипоталамикалық синдром;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 47 беті

д) Адиссон ауруы;

е) туа пайда болған бүйрек үсті безінің дисфункцисы – адреногенитальды синдром.

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: Сабақ тақырыбын талқылау.практикалық дағдыларды меңгеру

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

9.Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10.Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11.Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. -Шымкент: Б. ж., 2002.

12.Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13.Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.

3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.

4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИАСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 48 беті	

5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.

6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.

7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.

8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

Тесттер:

1.Қандай гормон ағзада метаболизм деңгейін анықтайды?

A.АКТГ

B. тироксин

C. кортизол

D. ЛГ

E. ФСГ

2.Қандай гормон өсу және қалқанша безін ынталандырады?

A.СТГ

B.АКТГ

C.ТТГ

D.ЛГ

E.ФСГ

3.Қандай гормонды ұйқы безіндегі β-жасушалары өндіреді?

A. глюкагон

B. инсулин

C.соматостатин

D.тироксин

E. соматомедин

4.Қандай гормон секрециясының бұзылысынан қантты емес диабет дамиды?

A.ТТГ

B.АКТГ

C.АДГ

D.ФСГ

E.ЛГ

5.Қандай эндокрин безінің зақымдануы гигантизмнің дамуына алып келеді?

A. ұйқы безі

B. гипоталамус

C.гипофиз

D.жыныс бездері

E. тимус

6. Қандай гормон ұйқы безіндегі α-жасушалардан өндіріледі?

A. глюкагон

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA –1979–	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 49 беті

- В. инсулин
 С. соматостатин
 Д. тироксин
 Е. соматомедин
7. Қандай гормон ұйқы безіндегі γ - жасушалардан өндіріледі?
 А. глюкагон
 В. инсулин
 С. соматостатин
 Д. тироксин
 Е. соматомедин
8. Т4 гормон синтезінің жетіспеушілігінен дамиды:
 А. гипертиреоз
 В. гипопитуитаризм
 С. гипотериоз
 Д. гипофизарлы нанизм
 Е. гипокортицизм
9. Қандай гормондар гипофиздің артқы бөлігінен синтезделеді?
 А. вазопресин, окситоцин
 В. МСГ
 С. СТГ, АКТГ
 Д. ТТГ, ФСГ
 Е. АКТГ, СТГ, ФСГ
10. Қандай гормон гипофиздің ортаңғы бөлігінен синтезделеді?
 А. вазопресин, окситоцин
 В. МСГ
 С. СТГ, АКТГ
 Д. ТТГ, ФСГ
 Е. АКТГ, СТГ, ФСГ
11. Қандай гормонның жетіспеушілігі гипофизарлы нанизмнің дамуына алып келеді?
 А. АКТГ
 В. СТГ
 С. ТТГ
 Д. ЛГ
 Е. ФСГ
12. Қандай гормон қантты емес диабеттің дамуына жуап береді? отвечает за развитие несахарного диабета?
 А. АКТГ
 В. СТГ
 С. ТТГ
 Д. АДГ
 Е. окситоцин
13. Паратгормонның әсер ету механизмі?

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 50 беті

- А. ішекте кальций сіңірілуінің күшеюіне
 В. ішекте кальций сіңірілуінің төмендеуіне
 С. Несеппен кальцийдің шығарылуының күшеюіне
 D. сүйекте кальцийдің азаюына
 Е. несеппен фосфордың шығарылуының төмендеуіне
14. Таннер бойынша қыз баланың жыныс дамуының қанша сатысы бар?
 А. 2 сатысы
 В. 7 сатысы
 С. 10 сатысы
 D. 5 сатысы
 Е. 4 сатысы
15. Инсулин антагонистін көрсетіңіз:
 А. ТТГ
 В. андроген
 С. кортизон
 D. альдостерон
 Е. глюкагон

Жауап эталоны:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.	12.	13.	14.	15.
В	С	В	С	С	А	С	С	А	В	В	Д	А	Д	Е

№14

1.Тақырыбы: Қимыл-қозғалыс аппаратының патологиясы бар әртүрлі топ жастағы балаларды тексеру әдістері. Диагностикалық мәні.

2.Мақсаты: студенттерге тірек-қимыл аппаратының патологиясымен науқас баладан немесе ата-анасынан шағым және анамнез жинауды, сонымен қатар тірек-қимыл аппаратының патологиясымен науқас балаларды қарау ерекшелігі.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- балаларда сүйек-бұлшықет жүйесінің әртүрлі бөлімінің құрылысының анатомиясы: бас сүйегі, омыртқа, аяқ және қолдар, бұлшықеттер;
- бұлшықеттің негізгі физиологиялық қызметі;
- сүйек жүйесінің физиологиялық ерекшелігі;
- ерте жастағы балаларда сүйек жүйесінің қан айналымы;
- сүйек тінінің гиперплазиясы және остеопорозының негізгі даму механизмі;
- балаларда бұлшықет жүйесі бұзылысының механизмі.

Студент істей алуы керек:

- бұлшықеттің даму дәрежесін бағалаңыз;
- бұлшықет күшін, жұмсақ тіндердің тургорын, бұлшықет тонусын, анықтау, бұлшықет бөліктерінің трофикалық жағдайы мен ауырсынуын бағалау;

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 51 беті	

- бас сүйегіне пальпациялау: оның өлшемін, еңбектерді;
- буындарды пальпациялау.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

1. Әртүрлі топ жасындағы балаларда сүйек-бұлшықет жүйесінің анатомо-физиологиялық ерекшелігі және оның клиникалық маңыздылығы.

2. Сүйек-бұлшықет жүйесінің патологиясымен науқасты клиникалық тексеру әдісі:

а) сұрастыру;

б) қараудың ерекшелігі: бүкіл дене және дене бөліктерінің пропорциональдығын бағалау, бас сүйегін, денені, жоғарғы және төменгі аймақтарды бағалау (оның өлшемін, формасын бағалау, әртүрлі деформацияны анықтау), тістердің жағдайын, тістеу ерекшелігін бағалау, буындардың конфигурациясын қарау, буындардың қозғалыс көлемі, баланың физикалық белсенділігін бағалау, бұлшықет дамуының дәрежесін, қозғалыс белсенділігін анықтау.

в) Пальпациялаудың ерекшелігі:

- бұлшықет дамуының дәрежесін бағалау, бұлшықет күшін, жұмсақ тіндердің тургорын, бұлшықет тонусын, бағалау, бұлшықет бөліктерінің трофикасы мен ауырсыну жағдайын бағалау;
- бас сүйегін пальпациялау: еңбектері, оның өлшемін; кеуде қуысын пальпациялау (формасы, қабырғалардың орналасуы, қабырға аралық бөліктердің айқындылығы, эпигастральды бұрыш), омыртқалар (әртүрлі бөлімінде өсі бойынша ауытқуын анықтау), шеткері аймақтар;

- үлкен еңбектің ұзындығын өлшеу: ромбтың бір жағынан келесі жағына қарай (ромбтың параллельді жағының арасы);

- Буындардың пальпациясы (температурасының жоғарлауы, ауырсынуы, ісінуі, активті және пассивті қозғалысы).

3. балаларда сүйек-бұлшықет жүйесінің зақымдану семиотикасы:

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

7.Әдебиет:

Негізгі:

1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с

2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с

3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с

4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с

5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИЯСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 52 беті

6. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.

7. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

8. Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

9. Баймұхамбетов, Б. Н. Балалар ауруларының пропедевтикасы мен балаларда жиі кездесетін аурулар: оқу құралы - Қарағанды : ЖК "Ақнұр", 2012. - 336 бет

10. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық / Г. А. Шәкімова [ж. б.] . - Түзет., 2-бас. - Алматы : Эверо, 2011.

11. Асқамбаева К. А. Балалар аурулары пропедевтикасы : оқулық. - Шымкент: Б. ж., 2002.

12. Мазурин А. В. Пропедевтика детских болезней : Учебник/. -2-е изд., доп. расширенное и перераб. -СПб.: Фолиант, 2000, 2001.

13. Пропедевтика детских болезней : Учеб. для студентов высш. сестринского образования/ Под ред. А. А. Баранова. -М.: Медицина, 1998.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 144 p

2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 172 p.

3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 140 p.

4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Алматы : "Evero" , 2017. - 136 p.

5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.

6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.

7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.

8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

а)тесттер:

1.Қанша жаста сүт тістер тұрақты тістерге ауысады?

- А. 3-4 жаста
- В. 4-5 жаста
- С. 5-6 жаста
- Д. 6-7 жаста
- Е. 7-8 жаста

2. балаларда қанша жасқа дейін жоғарғы аймақтардың гипертонусы сақталады?

- А. 2-3 апта

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 53 беті

- В. 3-4 апта
 С. 6-8 апта
 Д. 2-3 айлар
 Е. 5-6 айлар
3. Туылғаннан соң қанша жаста төменгі аймақтардағы бұлшықеттің гипертониясы жойылады?
 А. 1дан 2 айға дейін
 В. 2 дан 3 айға дейін
 С. 3 дан 4 айға дейін
 Д. 8 дан 10 айға дейін
 Е. 9 дан 10 айға дейін
4. Нәрестелерде бас сүйегінің ерекшелігі қандай?
 А. беттік үстінде мильқ аймағы
 В. мильқ үстінде беттік аймағы
 С. мұрын қырының кеңдігі
 Д. макрогнатия
 Е. бас сүйек жіктерінің жабылуы
5. Сколиоздің симптомокомплексіне қандай сипмтомдар жауап бермейді?
 А. иық поясінің асимметриясы
 В. жауырынның асимметриясы
 С. бұғананың асимметриясы
 Д. тобықтың асимметриясы
6. Дәрігер баланың ауыз қуысын қарау барысында 8 тістерді анықтады. Баланың жастық көрсеткішін көрсетіңіз?
 А. 8 ай.
 В. 10 ай.
 С. 12 ай.
 Д. 16 ай.
 Е. 20 ай.
7. Жаңа туылған нәрестеде үлкен еңбектің орташа өлшемін көрсетіңіз.
 А. 1,2 × 1,7 см.
 В. 5,0 × 3,5 см.
 С. 2,0 × 4,0 см.
 Д. 3,2 × 4,0 см.
 Е. 2,0 × 2,5 см
8. Қанша жаста үлкен еңбек жабылады?
 А. 8 айда
 В. 10 айда
 С. 12 дан 18 айға дейін
 Д. 15 дан 24 айға дейін
 Е. 9 дан 12 айға дейін

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA –1979–	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 54 беті

9. Қандай симптом спазмофилияға тән емес?

- A. ларингоспазм
- B. карпопедальды спазм
- C. краниотабес
- D. Хвостек симптомы
- E. Люст симптомы

10. Сүт тістердің санын анықтау үшін қолданылатын формула:

- A. $n - 4$
- B. $n - 3$
- C. $5 + n$
- D. $4n - 20$
- E. $7n - 4$

Жауап эталоны:

1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
C	D	C	A	D	C	E	C	C	A

б) жағдайлық есептер:

1. Бала 10 айлық. Бірінші жүктілік нефропатиямен. Жүктілік кезінде солтүстікте өмір сүрген. Бала 2 айға дейін емшекпен емізген, 2 айынан бастап – жасанды тамақтандырған, 4 айдан кейін тамақтануға ботқа қосылған. Бала жиі ЖРА ауырған, таза ауада сирек болған. 1,5айында, мазасыздық, тершеңдік, ұйқысының және тәбетінің нашарлауы пайда болған. Психо-моторлы дамуы кідірген. Объективті: дене салмағы 8200, бойы – 71 см. бала нашар отырады, сүйемелдегенде тұра алмайды. Шырышты қабаттары бозғылт, тістері– 2, эмаль дефектімен. Тін тургорымен бұлшықет тонусы төмендеген, маңдайы және еңбегі айқындалған, маңдайы «олимпиялық». Краниотабес. Үлкен еңбек 3,5 x 3 см, қыры жұмсақ. Кеуде құысының деформациясы– тауық төсі, айқын Гаррисон қыры, «рахиттік белгілер». Баланы отырғызу барысында омыртқаның деформациясы (рахиттік кифоз) байқалады. «Рахиттік білезік», балтырдың Х-тәрізді қисаюы анықталады.

Диагнозыңыз. Аурудың себептері қандай?

2. Диспансерлік қарауда бір айлық бала дәрігер -ортопед жамбас-сан буынының функциясын бағалады. Бұл үшін: баланың тізесінен және жамбас- сан буынынан бүккенде бұрыш 90%, сосын соңына дейін бүгіп, қайтадан аяғын сыртқа бұрды және «сықыр» сипатын сезді .

Бұл нені дәлелдейді? Дәрігер қандай симптомды анықтады?

3. Диспансерлік қарауда 12 жастағы қыз балада дәрігер-ортопед анықтады: иық, бұғана және жауырын орналасуының асимметриясын. Кеуде клеткасынан жауырын қалыңқы, бір қолы денеге тығыз жанасады. Бел үшбұрышының ассиметриясы.

Қандай патология туралы ойлауға болады?

Жауап эталоны:

1. Рахит. Жүктілік нефропатиямен. Солтүстікте өмір сүрген.

Ерте жасанды тамақтандырумен ботқа. Жиі ЖРА.

2. туа пайда болған сан сүйегі басының жамбас-сан буынынан шығуы.

Ортолани симптомы оң мәнді.

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA АКАДЕМИАСЫ «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 55 беті

3. Сколиоз.

№15

1.Тақырыбы: Балаларда даму кезеңіне сәйкес неврологиялық статусты толтыру схемасы

2.Мақсаты: студенттерге баланың жүйке-психикалық дамуын және қозғалыс бағалауын үйрету. Сабақ аралық бақылау.

3. Оқу мақсаттары:

Студент біліуі керек:

- Адамның нерв жүйесінің құрсақішілік және балалық шақтың әртүрлі периодтарында дамуы.
- Әртүрлі жас тобындағы балалардың неврологиялық статусын зерттеу әдістері;
- Өмірдің 1,2,3 жасындағы балалардың НПД көрсеткіштері;
- Сөйлеудің, есту, көру анализаторларының, іс қимыл белсенділігінің қалыптасу заңдылықтары.
- Люмбальды пункция жасау әдісі;
- Әртүрлі жас тобындағы қалыпты және патологиялық жағдайда ликвордың құрамы.

Студент істей алуы керек:

- нерв жүйесінің патологиясы бар науқас баланы қарап шығу: төсектегі қалпы, қимыл және жүру координациясы және т.б.;
- нерв жүйесінің патологиясы бар науқас баланың неврологиялық статусын бағалау;
- әртүрлі жас тобындағы балалардың психомоторлы дамуының көрсеткіштері мен негізгі критерилері;
- өмірдің 1,2,3 жасындағы балалардың НПД көрсеткіштерін бағалай білу;
- жасқа дейінгі балалардың физиологиялық рефлекстерін бағалау;
- ЭЭГ және ЭхоКГ сияқты зерттеу әдістерінде ориентация болуы;
- сабақ хаттамасын толтыру және зерттеудің нәтижелерін баяндай.

4.Тақырыптың негізгі сұрақтары:

- 1.Анатомо-физиологические особенности нервной системы у детей разного возраста и их клиническое значение.
2. Қимыл белсенділігінің қалыптасуы. ОЖЖ даму ақаулары және бұзылыстары;
3. Баланың клиникалық неврологиялық зерттеу әдісі;
- 4.Шартсыз-рефлекторлы әректтерін, бұлшықет тонусын, қимыл белсенділігін бағалау, бас милық нервтердің функциясын, сезімталдықты зерттеу.
5. Өмірдің 1,2,3 жасындағы балалардың НПД көрсеткіштері.
- 6.Рентгенографиялық, электрофизиологиялық (ЭЭГ, РЭГ, ЭхоКГ) әдістер.
7. Балалардың нерв жүйесін зерттеудің қосымша әдістері;

5. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне жету үшін оқытудың негізгі түрлері/әдістері/технологиялары: сабақ тақырыбын талқылау, тәжірибелік дағдыларды меңгеру.

6. Пәнді оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін бағалауға арналған бақылау түрлері: Ауызша сұрау, практикалық дағдыларды меңгерудің чек-парағы

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11
Сабактың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 56 беті

7.Әдебиет:

Негізгі:

- 1.Бала ауруларының пропедевтикасы: оқулық / К. А. Мұстафина [және т.б.] - 2 - ші бас.толық.өңделген - Шымкент: Әлем баспаханасы, 2019. - 460 б. с
- 2.Жетіліп және шала туылған нәрестелердегі туа біткен даму ақаулары : оқу құралы / Т. А. Маймаков [және т.б.]. - Шымкент : Әлем баспаханасы, 2019. - 132 бет с
- 3.Балалардың жасына қарай аурушандық көрсеткішінің қалыптасуы, қатерлі себептері және оларға амбулаторлық емханалық көмекті ұйымдастыруды жетілдіру аспектілер мен қиындықтар : оқу құралы / М.А. Булешов [және т.б.]. - Түркістан : Әлем баспаханасы, 2019. - 112 бет. с
- 4.Ахметова Н.Ш. Психопатологические особенности детского, подросткового и юношеского возраста : учебное пособие / Н. Ш. Ахметова. - 3-е изд. - Караганда : АҚНҰР, 2019. - 140 с
- 5.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 1 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 166 бет. с.
- 6.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 2 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 188 бет. с.
- 7.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 3 т.: оқулық / А. В. Мазурин. - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.
- 8.Балалар ауруларының пропедевтикасы. 4 т.: оқулық / А. В. Мазурин - Алматы : Эверо, 2016. - 156 бет. с.

Қосымша:

1. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 1 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 144 p
2. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 2 volume] : textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 172 p.
3. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 3 volume [: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 140 p.
4. Mazurin, A. V. Propaedeutics of childhood diseases. 4 volume: textbook / - Almaty : "Evero" , 2017. - 136 p.
5. Түсіпқалиев Б. Т. Балалар аурулары пропедевтикасы : мед. ин-ның педиатрия фак. 3-курс студенттеріне арналған лекциялар конспектісі. -Ақтөбе: Б. ж., 1993.
6. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -5-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2009.
7. Капитан Т. В. Пропедевтика детских болезней с уходом за детьми : учебник. -3-е изд., доп.. -М.: Медпресс-информ, 2006.
8. Чапова О. И. Пропедевтика детских болезней : учебное пособие для студентов мед. учеб. заведений. -М.: ВЛАДОС - ПРЕСС, 2005.

Электрондық ресурстар:

1. Пропедевтика детских болезней [Электронный ресурс] : учеб. пособие для вузов / под ред. Н. С. Геппе, Подчерняевой Н. С. - Электрон. текстовые дан. (62,7 Мб). - М. : ГЭОТАР - Медиа, 2009. - 464 с. эл. опт. диск (CD-ROM).

8.Бақылау:

Жағдайлық есептер:

1-есеп

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA 1979	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы	044-38/11	
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»	58 беттің 57 беті	

Бала қатты айғайлайды, тәулігіне 22 сағаттап ұйықтайды, эмбриональды позаны қабылдайды, егер бұрса, тіреудің туа біткен шартсыз рефлекстері, еңбектеу, автоматтв жүру, Мор, Галант, Пресс, іліп алу рефлекстері жақсы дамыған. Баланың жасын анықтаңыз.

2-есеп

Бала 7 айда. Анасының жүктілігі ерте және кеш токсикозбен өтті. Бала мерзімі жетіп асфиксиямен туылды. 3-тәулікте кеудеге берілді. Емшекті әлсіз емді. Басын 4 айнан бастап ұйтай бастады, анасының даусын таниды, өзінің және өзгенің аттарын әртүрлі қабылдайды, ойыншықты еркін алады, ұзақ уақыт бойы айналысады, бір қолынан екінші қолына ауыстырады, екінші балаға қуанады, оған тартылады, басын ұстайды, іштен арқаға ауысады, бірақ арқадан ішке ауыспайды, еңбектемейді, аяғына не қолтығына тірелу маңызды емес, буындарды айтады, стоканнан ішпейді, бірақ тамақты қасықпен ішеді. “Қайда?” деген сұраққа реакция жоқ. Баланың психомоторлы дамуын бағалаңыз және анасына ұсыныстар беріңіз.

3-есеп

Психикалық дамуды бағалаудың шкаласына байланысты 1 жас 6 ай баланың нерв-психикалық дамуын бағалаңыз. Дамуын зерттеу кезіндегі мәліметтер кестеге толтырылған: Қандай болжам жасайсыз? Анасына ұсыныстар айтыңыз.

<i>Даму сызығы</i>	<i>Болу керек мәндер, айда.</i>	<i>Бар мәндер, айда.</i>
Тілді ұғу	18	12
Белсенді сөйлеу	18	12
Сенсорлы дамуы	18	11
Ойын және заттармен әрекеттер	18	12
Жалпы қимылдар	18	11
Әдеттер және процесстер кезіндегі машықтар	18	11

Жауаптар эталоны:

1-есеп

Жаңа туылған нәресте

2-есеп

1. Көрсеткіштерін бағалау:

ОҢТҮСТІК-ҚАЗАҚСТАН MEDISINA AKADEMIASY «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ	 SKMA -1979-	SOUTH KAZAKHSTAN MEDICAL ACADEMY АО «Южно-Казахстанская медицинская академия»
«Педиатрия-1» кафедрасы		044-38/11
Сабақтың методикалық ұсынысы «Балалар ауруларының пропедевтикасы-1»		58 беттің 58 беті

<i>Даму сызығы</i>	<i>Болу керек мәндер, айда.</i>	<i>Бар мәндер, айда.</i>
Көруориентациялық реакциялар	7	6
Естуориентациялық реакциялар	7	5
Эмоциялар және әлеуметтік іс әрекеттер	7	6
Қол қимылы және заттармен әрекеттер	7	5
Жалпы қимылдары	7	6
Белсенді тілдің дамуының дайындық этаптары	7	6
Әдеттер және процесстер кезіндегі машықтар	7	6

2. Баланың апталық күнтізбелік жасы (КЖ) : $7 \times 4 = 28$ апта

3. Баланың апталық психикалық даму жасы (ПДЖ):

$(6 \times 4 + 5 \times 4 + 6 \times 4 + 5 \times 4 + 6 \times 4 + 6 \times 4 + 6 \times 4) : 7 = 23$ апта

4. QD анықтау = $23 : 28 \times 100 = 82$

5. Қорытынды: Баланың психо-неврологиялық дамуын бағалау шкаласына бойынша бала дамуын әлсіз қалыпты дамуға жатқызуға болады және III дәрежелі даму кідіруіне, гармональды емес типикалық емес дамудың 2 тобына жатқызуға болады. Психоневролог консультациясы ұсынылады.

3-есеп

1. Баланың айлық күнтізбелік жасы (КЖ) : $12 + 6 = 18$ ай.

2. Баланың айлық психикалық даму жасы (ПДЖ):

$(12 + 12 + 11 + 12 + 11 + 11) : 6 = 69 : 6 = 11,5$ ай.

3. QD анықтау = $11,5 : 18 \times 100 = 64$

4. Қорытынды: Баланың психо-неврологиялық дамуын бағалау шкаласына бойынша бала психикалық дамуын қалуда және оны типикалық емес дамуымен 4 топқа жатқызуға болады, нерв-психикалық даму кідіруінің III дәрежесі байқалады. Болжамы: бала арнаулы мектепте оқу қажеттілігі туындауы мүмкін, өзі-өзіне қызмет жасай алады. Психоневролог “Д” есебі және консультациясы ұсынылады.